

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostopenjski politični vrsta mali oglasi po Din. 1-50 in Din. 2-100, veliki oglasi nad 60 mm višine po Din. 2-50, postarna itd. po Din. 4-100.

Pri večjem naročilu popust.

Izbija vanj dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hran. Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase, Zagreb 39.011, Sarajev 7563, praške in dunaj. 24.797.

Ukinitev oddelka za socialno politiko.

Šef socialne politike v Ljubljani dr. Goršič je pred par dnevi v njemu lastno hladnokrvnostjo obvestil nastavljenca oddelka, da naj si poiščejo druge službe, ker bodo vsled ukinitve oddelka reducirani. Umevno je, da je ta vest zadela nastavljenca kot strela iz jasnega. Nastavljenec se do pro zavedajo, da bodo ostali vsled velike gospodarske krize brez kruha v bedi in pomanjkanju. Tako početje od strani državne uprave ni samo skrajno nesocialno, temveč za državo tudi zelo nevarno, ker ž njim ustvarja državi sovražne elemente.

Vest o ukinitvi oddelka za socialno politiko pa je pretresla tudi vso širšo javnost, v kolikor je ni že kapitalizem popolnoma pokvaril. Vse dobro, ki se je na socialno političnem polju v zadnjih časih gradilo, mora pasti. Ukine se državna zaščita dece in mladine. Ravno v današnjih lasih je skrb za mladino nujno potrebna. Vse revščine in bede so otroci vrženi na cesto, koder so izpostavljeni nevarnosti, da pridejo na napačna pota ter postanejo nevarni svoji okolici in celi družbi. Za take stroke se mora država prav posebno zavezati, da jih reši telesnega in duševnega ropada in jih pridobi za poštene člane naroda, države in človeške družbe sploh. Tega smisla državna uprava po svojih zastopnikih nima. Namesto da spopolnuje socialopolitično delovanje glede zaščite dece in mladine, kratkoma ukine se obstoječo upravo in s tem odtegne svoje pomoč najednejšim otrokom in sirotam ter s svojim delovanjem na polju skrbstva za mladino, ki je up in nada naroda in države. Z ukinitvijo pride na cesto do 200 sirot, ki so meje dosedaj z državno podporo v zasebnih zavodih pošteno preskrbo in vzgojo. Državno podporo, četudi skromno, pa zgubi več tisoč otrok in sirot revnih družin in domov.

V nevarnost pridejo glede svojega obstoja državni zavodi, kot gluhozemnica, reči domovi in vzgojevališča za pokvarjene otroke.

Pasti mora tudi javna pomoč. Tisoči bednikov so se k njej zatekali in našli pri tej utehi. Tudi to se mora odvzeti ubogemu trpinu, ker varčevati se mora pri beraču, četudi se druge meče denar skozi okna. Istotako mora pasti tudi delavski odst. ki je deloval blagodejno v splošno korist. Mnogo mezdnih sporov se je po njegovem posredovanju rešilo v zadovoljstvo tako delavcev kakor tudi delodajalcev. Delavci so v tem odseku vsikdar našli pomoč potrebne nasvete v vseh njih zadevajočih stvareh.

Socialno zavarovanje je sicer v prejšnji meri prešlo na osrednji urad za zavarovanje delavcev, vendar se njegove ukinitve ne more zagovarjati, ker ima po obsežnejših zakonih še prav mnogo agend. Poleg tega je naloga socialnozavarovalnega odseka, da gre potrebnim z dobrim svetom in roko v vseh zavarovalnih zadevah. — Invalidsko vprašanje je danes v zelo žalostnem položaju, čemur je krivo zlasti dejstvo, da vodi socialno politiko človek z ne-socialnimi metodami.

Dolžnost pokrajinske uprave je, da ukinitve oddelka za socialno politiko prepreči. Kaj je pokrajinska uprava dosedaj v tem pogledu storila, nam ni znano. Vemo pa dobro, da šef socialne politike dr. Goršič hiti z razdiralnim delom in vse pripravljaja za takojšnjo ukinitve. To, ki bi se moral že vsled svojega mesta, ki ga zavzema, takemu početju upreti ali vsaj vse mogoče faktorje poklicati na pomoč, da se ukinitve oddelka in nepravčasne redukcije prepreči, jo sam pospešuje in jo še uslužbenec na polje. Kaj je pokazala tekoča kazenska pravda proti invalidom, človek brez vsakega socialnega čuta.

Od oddelka za socialno politiko bode stal le majhen, brezpomemben rudiment, kateremu bo načeloval dr. Goršič. Bistvo pa ostanka bo tvoril stanovanjski senat in

upravna komisija za vračajoče se vojnike. Tema dvema napravama načeluje že dosedaj dr. Goršič in dobiva že nad eno leto posebno mesečno nagrado v znesku deset tisoč kron.

Nismo proti pametni in pravočasni redukciji. Redukcija, če se že mora izvršiti, naj se začne pri onih osebah, katerim redukcija ne bo uničila eksistence. Med te osebe spada dr. Goršič, ki je zapustil iz splošno znanih razlogov sodno upravo in prišel k socialni politiki iz Kamnika, kjer ni zapustil zavidanja vrednih spominov. Kot kvalificiran sodnik naj se povrne k sodni upravi, ki sodnikov krvavo

Francoska intervencija v reškem vprašanju.

NESPREJEMLJIVE ZA HTEVE ITALIJANOV.

Belgrad, 7. sept. (Izv.) Naša vlada je, kakor smo že poročali, sporočila italijanski vladi, da je pripravljena, da predloži reško vprašanje arbitru predsedniku švicarske konfederacije. Italija očitno tega ne želi, zato je zainteresirala o tej stvari francoske kroge, ki so bili v skrbeh radi prekinjenja pogajanj med Italijo in Jugoslavijo posebno z ozirom na grško-italijanski spor. Na sestanku med Pašičem in Poincarejem se je vršil razgovor tudi o reškem vprašanju. Poincare je bil v skrbeh za rezultat teh pogajanj, vendar se je pomiril, ko mu je Pašič izjavil, da bo skušal, preden se posluži arbitraže, da pride do direktnega sporazuma. Pašič je poudaril, da ne more pristati na nobeno rešitev reškega vprašanja, ki bi kršila suvereniteto reške države in katera nam ne bi garantirala popolne nedotakljivosti našega ozemlja vključivši Baroš in Delto, ki nam pripada-

vo potrebuje. S tako redukcijo se dr. Goršiču ne zgodi nobena socialna krivica, proračun pa se žno toliko razbremeni kakor z redukcijo petih drugih uradnikov.

Apeliramo na parlamentarno delegacijo, da skuša ukinitve oddelka za socialno politiko preprečiti; apeliramo tudi na organizacijo državnih nastavljenecv, da zastavi vse svoje sile za to, da se redukcija definitivno nastavljenih državnih nameščenecv ne izpelje v nameravanem smislu; končno odločno protestiramo proti temu, da ima svoje roke pri redukciji človek, ki z mirno gesto izjavi 52 državnim nastavljenecv najdi na polje.

ta po rapalski pogodbi. Poincare je ponudil Pašiču svoje posredovanje v Rimu, da se doseže sporazum. Naša vlada je bila o tem obveščena in čaka na povratek Pašiča.

Belgrad, 7. sept. (Izv.) Danes se je vršila seja v ministruvstvu za zunanje zadeve, kateri so prisostvovali Panta Gavrilović, Ljuba Nešić, Živojin Balugdžić in dr. Rybač. Balugdžić je poročal o solunskem dr. Rybač o reškem vprašanju. Po seji je dr. Rybač našemu dopisniku izjavil sledeče: Paritetna komisija je prekinila svoje delo že 31. avgusta. Ali ga bo nadaljevala, se ne ve, ker so italijanski delegati stavili take zahteve, da jih jugoslovanski niso mogli sprejeti. Zdaj je odvisno od obeh vlad, ali se bo delo komisije nadaljevalo ali ne. Paritetna komisija je sicer sklenila nekatere dodatne konvencije, katere pa brez rešitve glavnega vprašanja ne morejo stopiti v veljavo.

Grško-italijanski spor.

ITALIJANI ZASEDLI NOVIH PET OTOKOV. — ANGLIJA VZTRAJA NA SVOJEM STALIŠČU. — DIFERENCE MED FRANCIJO IN MALO ANTANTO.

Spor med Italijo in Grčijo se ni pomaknil niti za las naprej k svoji rešitvi. Italijani so celo še nekaj otokov okoli Krfa zasedli. Spor se je tudi drugače razširil, ker so se države male antante postavile baie na stran Anglije, ker smatrajo z zasedbo Krfa ogrožene svoje interese. Francija ima svoje posebno stališče, da ne odbije Italije, ki jo v svoji diplomatski tekmi z Anglijo nujno rabi. Vseled tega so se pojavile difference tudi med zastopniki male antante na eni in Francijo na drugi strani. V Društvu narodov sta dve struji, angleška in francoska. Italija se s tem seveda okorišča, da rešitev zavleče, kar se da, in si izvaja kakšne protikoncesije za to, da spor z Grčijo likvidira. Vendar pa se zdi, da Italija ne bo uspeła, ker Anglija ne odneha in okupacije Krfa ne bo trpela. Ves spor je dobil značaj borbe med Italijo in Anglijo, ki Italiji gotovo ne bo prinesla koristi.

London, 7. septembra. (Izv.) Lord Curzon je danes sprejel v avdienci italijanskega poslanika Della Torrette. V eno uro trajajočem razgovoru je skušal italijanski poslanik razjasniti nagibe italijanske vlade, zakaj ne more priznati kompetence Društva narodov za rešitev grško-italijanskega spora. Lord Curzon je odgovoril, da je stališče angleške vlade neomajno, ker ga je odobril celokupni angleški ministerski svet.

Ženeva, 7. septembra. (Izv.) Hanotaux, francoski zastopnik v Društvu narodov, se je včeraj dolgo posvetoval z zastopniki Male antante. Njegovi predlogi niso bili povsem zadovoljivi za Malo antanto. Vseled tega sta se sestala kmalu nato lord Robert Cecil in tajnik Društva narodov, da izgladita nastalo nasprotstvo.

REPRESALIJE V PORUHRJU.

Düsseldorf, 7. sept. (Izv.) Ker je mestna uprava odklonila zahtevo francoske okupacijske oblasti, da se pobirajo rekvizicije, so Francozi zaplenili 32 milijard mark iz mestne blagajne.

MEDNARODNA POLICIJSKA CENTRALA.

Dunaj, 7. septembra. (Izv.) Policijski kongres je sklenil ustanoviti na Dunaju stalno centralo za mednarodne policijske zadeve.

Prestolonaslednikovo ime.

Belgrad, 7. sept. (Izv.) V merodajnih krogih se govori, da bo dobil novorojeni prestolonaslednik ime Dušan Zvonimir. (Dosedaj se je govorilo tudi, da mu bo ime Peter ali Stefan.)

ROMUNSK AKRALJICA.

Belgrad, 7. sept. (Izv.) Danes se je prijelala v Belgrad romunska kraljica Marija. Na kolodvoru so jo pozdravili kralj Aleksander, knez Arzen in princ Pavle.

Amnestija.

Belgrad, 7. sept. (Izv.) Izšel je amnestijski ukaz, ki je jako dolg in vsebuje pet členov. Amnestirani niso oni, ki so kaznovani po zakonu o zaščiti države, uradniki, ki so sprejemali podkupnino in poneverjali, nadalje oni, ki so kaznovani radi špekulacije, navijalcev in podobno. Nekaterim se odpušča kazni v celoti, nekaterim le deloma. Opraščajo se tudi mladoletni, ne amnestirajo se pa oni, ki so zbežali ali so bili in contumaciam obsojeni. Odpušča se tudi nošenje okov v Srbiji in Črnigori. Smrtna kazn se odpusti Antonu Kapelaku in Alojziju Pollaku, ki sta bila zaradi razbojništva obsojena na smrt.

TUJI DIPLOMATJE.

Belgrad, 7. sept. (Izv.) Na brzojavni poziv se je po trimesečni odsotnosti vrnil v Belgrad angleški poslanik Yung, ki je obiskal dvor in se vpisal v knjigo za čestitke. Yung se je nato del časa razgovarjal s pomočnikom zunanjega ministra Panto Gavrilovićem o političnem položaju, o grško-italijanskem sporu in o reškem vprašanju. Gavrilovića so obiskali tudi grški, češko-slovaški, francoski in bolgarski poslaniki ter italijanski opravniki poslov.

DR. KOROŠEC V ZAGREBU?

Zagreb, 7. sept. (Izv.) Tukajšnji listi poročajo, da pride prihodnje nedeljo v Zagreb dr. Korošec, ki bo imel posvetovanje z vodilnimi krogi HRSS in HZ.

Krvav spopad v Zagrebu.

Zagreb, 7. sep. (Izv.) Pri včerajšnjem spopadu med Hanao (Hrv. nacionalistična omladina) in Orjuno je bil ubit nadstojnik Galović. Radi tega je policija doslej aretirala okoli 150 omladincev. Pri aretacijah, ki se vrše brez vsake kontrole, pomagajo tudi Orjunci. Policija je razpisala 10 tisoč dinarjev nagrade onemu, ki izsledí ubijalca. »Riječ« trdi, da je Galovića ubil član Hanao, »Hrvat« pa konstatira, da ubijalec ni v vrstah Hanao, ki nima dovoljenja za nošenje orožja in sploh nima nikakega orožja. List opozarja na dejstvo, da so Orjunci oboroženi.

Svobodni pas v Solunu.

Belgrad, 7. sept. (Izv.) Bivši poslanik v Atenah Balugdžić je prišel v Belgrad in izjavil časnikarjem, da so pogajanja o svobodnem pasu v Solunu končana. Naša država dobi v svobodnem pasu avtonomno upravo. Dogovor stopi v veljavo od dneva ratifikacije.

Radić piše.

Zagreb, 7. septembra. (Izv.) Vaš dopisnik je zvedel, da so od Radića zopet prišla tri pisma iz Londona, v katerih poroča, da je imel 1. in 2. septembra sestanke z raznimi politiki in javnimi delavci. Navaja tudi članek svojega prijatelja Henryja W. Nevinsona in pravi, da je ta članek napravil velik vtis na zunanje ministruvstvo v Belgradu. Sestanki s politiki so napravili tudi vtis na angleško zunanje ministruvstvo. Radić navaja dalje doslej izišle članke o njegovem dosežanju delovanju v Londonu. Radić poroča, da so ga nekatere politiki delavske stranke vprašali, če hoče, da bi delavska stranka v angleškem parlamentu izvedla akcijo v svrhu agitacije za njegov pacifistični program na Jadranu in Balkanu. Radić je na to pristal. Dalje poroča Radić, da je list »Times« poslal v Belgrad posebnega dopisnika, da se informira o faktu stanju stvari in da so »Times« od 28. avgusta priobčile iz Be-

grada dopis, v katerem se dopisnik postavlja na hrvatsko stran in zagovarja federalizem proti centralizmu. Končno poroča Radić, da ne bo prej zapustil Londona, dokler ne bo ustvaril zvez še z onimi politiki, s katerimi doslej še ni prišel v stik.

IZVOZ VINA NA ČESKOSLOVAŠKO.

Belgrad, 7. sept. (Izvir.) Danes se je vršila seja gospodarsko-finančnega odbora ministrstva. Odbor je odklonil konvencijo za izvoz vina v Čekoslovaško.

Amerika poseže v reparacijski spor.

London, 7. septembra. (Izv.) Reuter poroča iz Chikaga, da je dospel tjakaj blaginjak nacionalnega odbora republikanske stranke, ki se je vrnil z informacijskega potovanja po Evropi. On se poda v Washington, kjer bo predsedniku Coolidgeu poročal o gospodarskem stanju Evrope ter mu predlagal, da si izposluje od kongresa pomoč, kateri naj določijo reparacijsko vsoto, katero je Nemčija v stanu plačati. Potem naj Amerika Francijo pozove, da to sprejme. Ako Francija tega ne bi hotela, naj jo Amerika pozove, da nemudoma odplača svoj dolg Ameriki.

POGAJANJA MED ČEHI IN MAŽARI.

Budimpešta, 7. septembra. (Izv.) Grof Bethlen in minister vnanih zadev Daruvarj sta se šla v četrtek z dr. Benešem, s katerim sta obravnavala vsa tekoča sporna vprašanja med Ogrsko in Češko. Upanje je upravičeno, da pride do ugodne rešitve tudi v finančnih vprašanjih, ki se tičejo obnove Ogrske.

PRISILNA IZROČITEV DEVIZ V NEMČIJ.

Berlin, 7. septembra. (Izv.) Z ozirom na imenovanje državnega komisarja za gospodarstvo v devizami poročajo še, da bo vsak lastnik deviz primoran iste odstopiti državi, če jih ne potrebuje v trgovske svrhe, in sicer po dnevnem kurzu. Izplačevale se bodo na željo ali v papirnatih markah ali pa v obveznicah posojila v zlatu. Prestopke bodo kaznovali z visokimi globami.

Potres na Japonskem.

Pariz, 7. sept. (Izv.) Šangajska poročila javljajo, da je ob zadnjem potresu izginilo v morje tudi Boninsko otočje, znano v mednarodnem svetu po tem, da si je Japonska tamkaj v zadnjem času ustvarila novo bazo za svoje vojne brodovje. Otočje je ležalo približno 800 km od Japonske in je štelo na 20 otokih približno 6000 prebivalcev. — V Tokiju je med drugim zgorelo v jetnišnicah nad 10.000 kaznjencev. Novjša poročila označujejo število človeških žrtev v dveh mestih s pol milijonom, blizu toliko je ranjenih. Brez strehe je skupno 8 milijone ljudi. Poslaniška poslopja inozemskih držav so domalega vsa porušena ali so pa zgorela.

London, 7. septembra. (Izv.) Reuter poroča, da je Yokohama popolnoma porušena.

New York, 7. septembra. (Izv.) Število mrtvih v Tokiju je mnogo nižje, kot so splošno cenili. Mrtvih je po najnovejših poročilih le 30.000, ranjenih okoli 300.000, brez strehe pa okoli 350.000 ljudi.

London, 7. sept. (Izv.) Reuter poroča, da sta se od japonskega vojnega brodovja ob potresu potopili dve vojni ladji.

London, 7. sept. (Izv.) Po poročilih nekoga angleškega mornariškega častnika je Jokohama popolnoma uničena, od Tokija pa dve tretjini mesta. V Jokohami je bilo

ubitih 70 Evropejcev, v Tokiju pa so se vsi Evropejci rešili.

Pariz, 7. sept. (Izv.) Japonsko ministrstvo za zunanje zadeve je danes objavilo prve rezultate uradnih poizvedb o škodi, ki jo je napravil potres. V Tokiju je poginilo nad 30.000 oseb, v Jokohami pa število mrtvih znaša 100.000. Na otoku Kondo je bilo ubitih 200.000 oseb. Uradno število ranjencev je ugotovljeno samo v Tokiju, kjer znaša 100.000 ljudi. 350 tisoč ljudi v Tokiju pa je brez strehe.

Bolni svet.

Postopanje Mussolinija napram Grčiji odpira pred nami velik kulturni problem sodobne Evrope.

Mi smo navajeni za vse zahrbtnost, verolomnost in brutalnost čine italijanske diplomacije dolžiti celokupno italijansko ljudstvo. Ne pomislimo pa, da se ta odgovornost zmanjšuje tembolj, čim bolj je to ljudstvo tekom cele svoje zgodovine imelo možnost v javnih zadevah samo odločevati. Za romanske dežele je sploh značilno to, da so vse pridobitve višje duhovne kulture izključno last malega sloja, ki jih izrablja v to, da ohrani svoje socialne privilegije nad široko maso. Nikjer pa to ni tako izrazito kakor ravno v Italiji. V deželi, kjer so se ustvarile največje kulturne dobrine, kjer je sedež vesoljne krščanske cerkve, kjer je vzcvetel klasični humanizem in politične veščine, stoji povprečna ljudska kultura na najnižji stopnji na celotnem izobraženem svetu. V Rusiji stoji vsaj srčna kultura mas na izvestnem nivoju, dočim je italijanski človek tudi v tem oziru skrajno zanemarjen. Italijanskemu človeku iz sive mase se ne sanja niti o Danteju niti v Petrarki niti o Manzoni jevem romanticizmu ali podobno; politična kultura, ki po časopisju pronica med ljudstvo, je skrajno plitva in preračunana na grobe nacionalistične instinkte, masam so vsi višji duhovni užitki nedostopni in nerazumljivi, ker je šolstvo pod vsako kritiko — treba je Italijane samo opazovati n. pr. v gledališču —; celo cerkveno-pastirska izobrazba je zelo pomanjkljiva, površna in ne gre v globino. Ni ga ljudstva v Evropi, ki bi bilo tako malo poučeno tudi o tujih narodih, kulturah in svetovno-prosvetnih problemih kakor je italijansko. Vsa kultura je osredotočena v malem krogu buržuazije, dediča srednjeveškega patricijata, ki vodi vse javno življenje in tvori koterijo, kakršne nima ves svet in ki zapira masam pot do duševne, politične in socialne osamosvojitve. V tem oziru se v Italiji ni tekom dolgih stoletij ničesar izpremenilo. Da pride danes Goethe v Rim, bo našel rimske proletarce, kolone in malo meščanstvo na isti stopnji, kakor so bili za časa njegovega potovanja v Italijo.

Sredi takega naroda vedri in oblači Mussolini kakor je svojčas Cesare Borgia. Neizobražena in lahkomiselna italijanska masa se da očarati in zaslepljevati z blestečimi fašistovskimi paradami, donečimi govorniški frazami in bikoborbami, kakor že svojčas v imperatorskem Rimu. O politiki ne razume ničesar, pač pa se ji dopadejo junaške poze in gesti. Kdo je kriv? Vprašajte zgodovino; vse tiste Colonne in Orsinije, Sforze, Medicejce, potem pa propale Burbone, francoske, španske, nemške osvajalce, in domače latifundistične rodbine, ki so vladale to ubogo ljudstvo s tuji mi najemniki, špijoni, z mafijo in najkorporiranejšimi državniki ter njihovimi kurtizanami. Mussolini ni izvedel, odkar je na vladi, nobene upravnopolitične, socialne ali prosvetne reforme. Pogodbe, ki so jih bile kolonske organizacije sklenile z veleposestniki za časa socialne revolucije, so razve-

ljavljene, siromašno ljudstvo beži v Ameriko, industrijsko delavstvo je brez moči izročeno podjetništvu, ki se nima več bati strokovnih organizacij delavstva, ljudska prosveta se ni povzdignila. Laški kolon, dninar, malomeščan je gmotno in duševno sirota, da ji ni para, in ki ga lahko vlada vsak brutalno brez odpora. Tak človek ne more samo uveljaviti v notranjepolitičnem oziru svojih smernic, marveč more ljudstvo tudi zapeljati do zunanjepolitičnih avantur, o koje dalekosežnosti in posledicah neprosvetljena masa še pojma nima, zlasti v Italiji, kjer je znanje ljudstva o tujem svetu, etnografskih in geografskih ter zgodovinskih problemih enako ničli.

Če pa tudi laško ljudstvo nosi za Mussolinijevo politiko nekaj odgovornosti, je nosi neprimerno več vesoljna svetovna reakcija! Mussolini je njen junak, njen ljubljeneč in simbol, ki so mu reakcionarji listi vsega sveta peli hvalo, mu laskali in vsak njegov gost spremljali s klečeplaznim aplavzom. Ta reakcija je moralno odgovorna za vse čine tega moža, ki predstavlja njeno ideologijo ter jo izpreminja v dejanja. V času, ko imamo Društvo narodov, ko se skuša uveljaviti mednarodna solidarnost, ko se hoče ustanoviti svetovni mir in se začenjajo reševati politični, kulturni, socialni problemi človeštva potom mednarodnih dogovorov in obvez, ploskajo vlastodržci cele Evrope politiko, ki oznanja brezobzirni paganski nacionalizem, imperializem in militarizem, povzdiguje nasilje nad pravico in gre za podjarmljenjem slabejših ter gazi vse pogodbe, ne priznava nobenih obveznosti, se ne ustavlja pred nobeno moralno pregrado! Zato naj si tisti evropski državniki, ki se danes ljutijo nanj zaradi prekršitve neutralnosti Krfa in nespoštovanja Lige narodov, sprašujejo lastno vest, ki se ni oglasila takrat, ko so mu nujali moralno podporo in vsak njegov notranje- in zunanjepolitični akt spremljali s svojimi simpatijami.

Naj se krfska afera reši na ta ali oni način, mir Evrope, najvišja moralna načela v javnem življenju, socialni in kulturni napredek človeštva bo vedno ogrožen, dokler bo v Italiji vladal Mussolini in dokler človeški problemi človeštva potom mednarodnim potom moglo preprečiti, da zavladajo katerikoli državi taki možje, ki se ne menijo za etiko in etične obveznosti v javnem delovanju.

Dr. Wirth v Moskvi.

PRED DIREKTNIMI POGAJANJI MED FRANCIJO IN NEMČIJO.

Bivši nemški drž. kancler dr. Wirth potuje po celi Evropi. Bil je na Nizozemskem, v Italiji in Švici ter se nahaja zdaj v Moskvi. Njegovo potovanje ima brezdvoma političen pomen.

V Moskvi je dr. Wirth prišel skupaj s francoskim senatorjem de Monzie-jem. Imela sta več razgovorov o gospodarsko-političnih problemih. Bivši kancler je zastopnikom časopisja izjavil, da je povsod, kjer je bil, predočeval merodajnim krogom možnost sporazuma med Nemčijo in Francijo, da se le zagotovi svoboda Porenja. — V Moskvi proučuje dr. Wirth ruski trg, ki pride za Nemčijo v prvi vrsti v poštev. Občudoval je veliko poljedelsko razstavo, za katero se je sovjetska vlada zelo potrudila. Razstava je po besedah dr. Wirtha veliko umetniško in organizatorično delo. Na njej se vidi, kaj bi se dalo še vse narediti iz ruske zemlje, ako bi se z modernimi sredstvi obdelovala. Ruska vlada je organizirala obisk razstave po celi državi, tako da vsak teden prihajajo desetstisoči

iz posameznih pokrajin, ki 5—6 dni ostanejo in si razstavo ogledujejo pod vodstvom strokovnjakov.

Dr. Wirth deluje v najožjem kontaktu z novim državnim kanclerjem dr. Stresemannom. Brezdvoma ima njegovo potovanje po Evropi namen pridobiti javno mnenje za nemški načrt, kako rešiti reparacijsko vprašanje. Novi kancler je videti zelo energičen in je odposlanec iz Poruhurje izjavil, da bo v najkrajšem času stavljal Franciji in Belgiji ponudbo, da se začne z Nemčijo pogajati. »Daily Eypress« poroča, da so se te dni sestali angleški nemški, francoski in belgijski industrijaši v nekem mestecu na nemško-belgijski meji, kjer so se razgovarjali o možnosti direktnih pogajanj med Nemčijo in Francijo.

Glavno glasilo centra, ki novo nemško vlado najkrepkeje podpira, piše, da Stresemann stremi direktno za francosko nemški gospodarski sporazum na najširši podlagi.

Nemškonacionalni krogi, zlasti bavarski, so otvorili koncentrirani ogenj na kanclerja, češ da hoče Nemčijo Franciji »izdati«. Ljudstvo pa, ki strašno trpi na posledicah okupacije, je z njim kakor tudi v pridobitni krogi in vse velike stranke.

Objestnost fašizma.

Koncem avgusta so bili poklicani Mussoliniju zastopniki fašistovskega tiska iz cele Italije. Šlo je za strogo cenzenzuro. Kontrola nad fašistovskim časopisjem bo vršil izvršni odbor stranke. Za glavno glasilo fašizma ima veljati Il Popolo d'Italia. Iz njega dobiva ostalo časopisje politične smernice. Ustanovi se pa tudi enotna informacijska centrala. Tako hoče ime Mussolini disciplino tudi v lastnem strankarskem tisku.

Pri tej priliki je Mussolini opozoril časnikarje in založnike na 4 kardinalne točke programa fašistovskega tiska in sicer: 1. Ne da bi pustili iz oči socialistične laž, se morajo fašistovski časnikarji sedati v vsi sili na centrum (ljudska stranka) in desnico (liberalni konservativci). 2. Fašistovski listi morajo obsojati in pobijati notranje spore in osebnosti, ki se pojavijo v lastni stranki. 3. Onemogočiti vse elemente v stranki, ki delajo opozicijo na to, da sami pridejo na vrh. 4. Prepričevati vse stranke, ki računajo na volitve, da v litev še dolgo ne bo.

Popolo d'Italia komentira mojstrsko besedo, označujoč za glavna sovražnika fašizma don Sturza in senatorja Albertinij, ravnatelja milanskega »Corriere della Sera«. O popularih pravi, da zdaj osredotočuje svoje delo na deželi, ker so v Rim izgubili vse vpliv. Fašizem bo spoštoval čisto verske prireditve, ne bo pa trpel, če popolari pod versko »firmo« uganjajo politično protifašistovsko propagando in volijo no korupcije vodijo, skrivajoč se za verske manifestacije. Silno ščuva glavno glasilo fašizma tudi proti senatorju Albertiniju, napada notranjo in zunanjo politiko vladarja in defetizem in pomaga sovražnikom Italije etc. etc.

Glasilo ljudske stranke »Il Popolo« piše, da te besede pomenijo bojno napoved brez usmiljenja. »Stojimo na pragu državljanske vojne«. Bati se da se začne osebna preganjanja proti najvplivnejšim politikom, saj rimski fašisti »Impero« piše, da je treba vse Mussolinijeve nasprotnike brez procesa postreliti.

Naročajte »Slovenca«!

Jos. Lavtižar:

Tokio, prestolnica vzhajajočega solnca.

(Iz rokopisa: »V petih letih okrog sveta«.)

Kdor ima jutro, ima prihodnost. Ali z drugo besedo: Kdor je mlad, upa dolgo živeti.

Vse kaže, da sta omenjena izraza pri Japoncih opravičena. Hitri razvoj države in čudoviti napredek tega ljudstva svedočita, da ga čaka lepa bodočnost. Zato se Japonska ne imenuje brez pomena cesarstvo vzhajajočega solnca. Le pogledimo njeno glavno mesto.

Tokio šteje že dandanes dva milijona prebivalcev ter pušča v tem oziru kitajski Peking daleč za sabo. Od njegove vzhodne do zapadne strani imaš 10 km hoje; ako bi se zanašal samo na noge, potreboval bi mnogo časa ter bi se zelo utrudil, preden bi prišel v ta ali oni mestni oddelek. Večina ljudi se vozi po električni železnici, v rabi so pa še vedno mali vozički, ki jim pravijo »rikša« in jih je v mestu 25 tisoč. Plačati Japoncu določeno vsoto, ki ni velika, pa te pelje kamor hočeš. Ako ima prostor na ulicah, teče z vozom; ako mu delajo napotje ljudje in vozovi, gre počasi. Vsak se rad pelje v rikši, da si nemoteno ogleduje mestne znamenitosti.

Tokio ne leži popolnoma na ravnini; med ulicami se vzdigujejo nizki griči, zasajeni z drevjem. Na njih stoji kak tempelj ali razgleden stolp, od koder se nudi mestna podoba. Skozi mesto teče velika voda, Sumidagava, ki se steka v zaliv Velikega Oceana. Mnogo mostov, med njimi več lesenih, pelje čez reko. Hiše so večinoma pritlične; dosti je lesenih, obdanih z vrtni. V sredi mesta pa stoje tiste dolgočasne novodobne palače, zgrajene vse po enem vzorcu, da gre človek čisto hladno mimo njih.

Do leta 1868 je bilo mesto in z njim vse japonsko ozemlje še izven svetovnega prometa, ne sicer tako strogo zaprto svetu kakot Kitaj, vendar še samo zase. Onega leta pa so se začela na stežaj odpirati vrata amerikalnemu, angleškemu ter nemškemu vplivu, da stopa sedaj japonska država glede obnega napredka v istem koraku kakor velevlasti, od katerih je prejela omiko. Vseučilišče, ki se nahaja v severnem delu mesta, je obširna zgradba, v kateri išče pouka okrog 3500 dijakov. Razlaga se o vseh novodobnih vedah in v več jezikih. Blizu vseučilišča imajo tudi jezuitje svoje šole, ki jih obiskuje mnogo šolske mladine. Slovenski vojni ujetniki so prišli v najbližnjo ulico, ki se imenuje Ginca. Tukaj so šele spoznali, da se nahajajo v mestu, ki se je pospelo do svetovne veljave. Takega vrvenja je zmožen le dvomilijonski

Tokio. Srečali so četo vojakov, ki so s spremljevanjem bobna stopali vprav s trdim pruskim korakom. Iskrenih oči in veselih obrazov so ti mali rumenkasti mladiči gledali v svet, kakor da ne bi bilo nikogar, ki bi se ga bali. Imeli so rumeno obleko, ki se je dobro prilagala njih mongolskemu plemenu. Okrog vratu so bili obrobljeni z rdečimi našitki. Vrsta za vrsto je pričala o narodnem pogumu. Ob tem prizoru so se naši vojni vjetniki zdeli samim sebi brez vse veljave, čeprav so poskusili toliko trpljenja, o katerem ni imela ta mladina nobenega pojma.

Ob koncu ulice Ginca so krenili na levo proti griču, zaraščenemu s stoletnim drevjem. Izmed drevja se je le tu in tam videla kaka streha, vse drugo je bilo zakrito s košatim drevjem. Visok ciklopni zid je obdajal palačo, ob temeljnih zidovja pa so bili široki okopi, napolnjeni z vodo, da se je moralo iti čez mostove v notranjščino. Iz vode so rastle rdeče lilije ter krasile okolico s svojim žarčim cvetjem. Japonci, posebni prijatelji cvetlic, imajo to rastlino, ki jo imenujejo »lotos«, v veliki časti.

Palače, ki so kazale svoje strehe skozi drevje, so cesarska poslopja. V njih stanuje japonski Mikado. Ta beseda je za vsakega Japonca izraz posebnega spoštovanja, ker pomeni najvišjo osebo v državi. Po naziranju ljudstva je Mikado potomec solnčne boginje Amaterazu, torej vzvišen nad

vsakim drugim bitjem, nekaj bog v človeški podobi. Odkar pa je postalo Japonsko ustavna država, izgubil je Mikado veliko svoj veljavi. Od tega časa namreč ne odločuje več on sam, temveč je vezan na ministere in na državni zbor. Poprej je vsak ponesek kakor najponižnejši sluga padel pred Mikadom na kolena, a sedaj se je ta ponos spremenila v navadno spoštovanje, je dolguje vsak prvemu predstavniku države.

Poleg večjih zgradb se nahaja v mestu prav veliko majhnih hiš, ki so ohranile svoj japonski značaj. Mi zidamo stanovanjsko kamna in opeke, ker hočemo imeti v no zavetje ne samo radi tatov, temveč limo nemoteno živeti tudi radi sosedov. Japoncem navadno ne zidajo hiš. Teje izgotovi že poprej vse hišne dele ter pripelje na tisti kraj, kjer bo stala hiša. V leseno ogrodje se vložijo stene tako, se lahko potiskajo semintja. Samo tlak je lesen; mesto desk se položijo po tleh po proge, spletene iz riževе slame. Tudi nas delamo lesene kolibe na ta način, kor delajo Japonci svoje hiše, toda japonska hiša je umetnina v primeri z našimi rakami. Stebri imajo lične okraske, stene so poslikane s cveticami. Vsak, kdor hoče v hišo, mora odložiti v veži obutev ter zjut stopiti v notranjščino. Japonska gospodinja je zgled snažnosti; ona skrbi, da v hiši vse v najlepšem redu. Sicer je pa

Iz zunanje politike.

* Novi režim v Bolgariji in Šola. 1. t. m. je začel v Sofiji zborovati vrhovni šolski svet. Ob otvoritvi je rekel ministrski predsednik Cankov, da se šolska reforma ne sme izvajati po revolucionarnih vidikih, kakor se je to vršilo preje. Vlada hoče stabilizirati položaj učiteljstva in zavarovati njegove pravice. Obenem pa hoče zagotoviti tudi pravice države, da državnih temeljev ne bodo ogrožali lastni uradniki. — Tako tudi Cankov pripravlja reakcionarne določbe proti učiteljstvu, ki je politično drugače prepričanja nego želi Cankov.

* Politični proces v Plovdivu. Prve dni tega meseca se je začela v Plovdivu razprava proti »upornikom« o priliki zadnjega prevrata. Med obtoženci so bivši justični minister Duparinov, bivši plovdivski prefekt Kojev in mnogo drugih.

Politične vesti.

+ Politična moč. Da ima SLS med slovenskim narodom zaradi svojega slovensko-autonomističnega programa ogromno število pristašev, so pokazale zadnje državnozborske volitve. Do politične moči pa ni mogla priti, ker ni marala sodelovati s strankami v vladi, ki so centralistične. Da je s svojo taktiko izrinila najhujše centraliste, demokrate in samostojne, iz vlade, je le hvalevredno. Sedanja radikalna vlada je centralistična in nima SLS ž njo nič opraviti. Zato tudi radikali povsod rajši podpirajo protislovenske demokrate in samostojne, za kar nam je dokaz naša pokrajinska vlada, v kateri so načelniki različnih oddelkov večinoma (poleg radikalov) demokrate in samostojne, a tudi v centralnih uradih sedijo skoro izključno skupniki teh strank. Tako se ti dve stranki zajedno s slovenskimi radikali resnično udeležujeta politične moči sedanje vlade.

+ Proti kuluku so se soglasno izjavili sledeči občinski odbori: Cerklje pri Krškem, Škocijan na Dolenjskem, Dednolol, Hudo pri Litiji, Radohovavas pri Litiji.

+ Značilna izjava bivšega sokolskega narodnjaka. Tržaška »Edinost« priobčuje izjavo, ki jo je dal voditelj laških fašistov v Rihembergu Cigoj uredniku videmskega »Giornale di Udine«. Ta izjava je zanimiva in značilna za bivšega voditelja slovenskega sokolstva v Rihembergu, ki je poprej bil žandar, potem Sokol in sedaj fašist. Cigoj pravi: »Dejstvo, da sem v teku svojega življenja menjal tri srajce, nima prav nobenega pomena. Ko je bila Avstrija popolnoma mrtva, kaj sem hotel napraviti? Sem li hotel poskusiti, da bi jo spravil zopet do vstajenja? Kaj ne, ni li res? Teda sem pograbil avstrijsko žandarstvo in sem jo pognal v koprive. Oblekel sem si takoj sokolsko srajco; toda videl sem, da tudi ta mi ne pristaja sploh več; predvsem zato, ker je bila napravljena po modelih, ki jih je poslal Franc Bepe (Franc Jožef) z Dunaja Slovanom, ko jih je moral rabiti proti Italijanom. Imela pa je navadni nedostatek kroja Habsburžanov, bila je pretesna v grlu. Končno sem si oblekel novo srajco. Dali so mi jako lepo s širokim grlom in praznjenim ovratnikom, ki dovoljuje prosto gibanje in prosto dihanje. Rečem vam odkrito, da mi je zelo ugajala. Sicer pa mi verjemite, da meni tunike in srajce ne napravijo drugega učinka, kakor misel, ki mi prišepeta na uho, misel: kjer je mnogo tunik in mnogo srajc »enakih«, tam je disciplina. In kjer je disciplina, je narod, ki

ima zaupanje v samega sebe in v hodočnost. Ako pa je potem tunika ene mesto druge barve, to ni velike važnosti za onega ki mu je usojeno, ostati kot prostaku vključenemu v gotovo skupino. Za barvo tunike ali srajce pa vedno poskrbi, ali je tudi spremenil oni vredni vodja, ki je voditelj prostakov.« »Edinost« tej izjavi ne pristavi komentarja. Mi pa pravimo: Ko bi Cigoj in njegove sorte ljudje prišli semkaj čez mejo, bi se od same sokolske in orjunske značajnosti in navdušenosti sredi trga Tabora postavljali na glavo.

+ Seja zaupnikov SLS sevnškega okraja. V četrtek 6. t. m. ob pol 10. uri dopoldne se je vršila številno obiskana seja zaupnikov sevnškega okraja v Rajhenburgu v društveni dvorani. Seji je predsedoval župan Skoberne, poročal je posl. Kremžar. Po obširni debati, v katero so posegali številni zaupniki iz vseh krajev, se je soglasno in z navdušenjem sprejela na predlog predsednika Skoberneta resolucija, v kateri se izraža neomanjo zaupanje in zahvala vsem poslancem SLS, osobito pa voditelju slovenskega ljudstva dr. Korošcu. Shod je ostro in energično protestiral proti kuluku, proti davčnim krivicam, proti nameravanemu odvajanju našega občinskega denarja v Belgrad ter zahteva najodločnejše našo popolno samoupravo, avtonomijo na vseh poljih. Shod je z velikim odobravanjem vzel na znanje poročilo o delovanju poslancev SLS, katero je podal poslanec, ki je razkrinjal laži samostojnih in drugih centralistov. Ti ljudje, ki so nakopali vso nesrečo na slovensko ljudstvo s tem, da so sebe in svoj narod prodali centralizmu, sedaj skušajo z lažjo proti poslancem SLS razbiti avtonomistične vrste ter tako zopet zlezti na vrh, da bodo zopet lahko izdajali slovensko ljudstvo in njegove koristi in pravice. Seja je trajala od pol 10. ure dopoldne do 12.45 popoldne.

+ Zedinjenje SKS s srbsko zemljoradniško stranko hudo boli »Jutro«, oziroma demokrate. S temi so, piše »Jutro«, nade dr. Zerjava na koncentracijo naprednih sil končno pokopane, kakor sploh vse nade gospoda dr. Zerjava. Zdaj bo moralo, meni »Jutro«, vprašanje našega naprednega ljudstva na kmetih rešiti to ljudstvo samo. Nam se pa zdi, da je naše napredno ljudstvo to vprašanje že rešilo s tem, da je tako demokrate kakor samostojne postavilo na hladno. Ker so tudi starini demokratom dali definitivno slovo, ni nikogar, ki bi se koncentriral razum demokratov samih, ki so pa itak že koncentrirani okoli »Jutra«.

+ »Glas Svobode« odgovarja na naš članek o veri in socializmu, se pa žalibog popolnoma izogiblje jedru vprašanja in vlači v debato stvari, ki vanjo ne spadajo, tako da se po tem in po skrajno demagoškem tonu vidi, da člankarju ni popolnoma nič do problema, ampak zgolj za efekt njegovih fraz na nepoučenega bralca. Edina pozitivna stvar, ki jo pove, je ta, da je višje nprstveno in resnično kulturno življenje mogoče šele tedaj, ko bo človeška družba tako urejena, da ne bo v njej ljudi, ki na stroške tujega dela vse dobrine poberejo zase, suženjem pa puste samo suhe skorje. To je čisto res in se zaradi tega ni bilo treba puščati z nami v polemiko, ki to popolnoma priznavamo. Vse drugo, kar je tovariš D. A. povedal, nima s problemom, za katerega gre, absolutno nobene zveze. Navadna poulična agitatorska laž je, če člankar komunističnega

lista trdi, da propoveduje cerkev dvojno moralno: eno bogatino, drugo revežem. Mož pač enostavno ne ve, kaj cerkev uči in kaj je vedno učila, njemu je vse to španska vas. Ko piše o božji previdnosti, razgalja uprav sramotno nevednost. Previdnost božja pomeni, da ima vsak dogodek svoj smisel, da celó zlo služi Dobremu in da zgodovina človeštva ni slučaj, ampak ima božansko finaliteto, česar noben globok duh nikoli ni tajil, naj je o božanstvu imel tak ali drugačen pojem; ne razumejo tega ne samo plitveži, povprečni materialisti in prostaki. Previdnost božja ne pomeni negacije svobodne volje in zato ni nobena ovira emancipaciji stanov, ona tudi zla ne opravičuje, ampak se ga v svoje končne višje namene poslužuje. Sicer naj si pa mož kupi katekizem, da se mu bo v glavi nekoliko zjasnilo. Kar se tiče pridige na gori, velja za vse, ako člankar tega ne ve. On tudi nima pojma o nalogah cerkve, ki ima namen, da posvečuje vse, vse izveliča in bogoupodobi. (Mož niti te besede ni razumel, kakor se razvidi iz neke opazke!) Cerkev ni kaka strokovna razredna organizacija in tudi ne sme biti, ker ima opraviti z vsako človeško dušo, ne samo s kapitalističnimi, ampak tudi s komunističnimi. Ona stoji na d vsemi relativnimi razlikami, antagonizmi in družabnimi formami. Samobrambe človeka ali stanu proti socialni krivici pa ne obsoja, ampak jo pod gotovimi pogoji smatra celó za moralno dolžnost. Kar se pa tiče borbe cerkve, moralistov in cerkvenega prava za socialno pravičen družabni red, priporočamo člankarju Janssenovo zgodovino srednjega veka. Vsaj to naj prebere, če drugega ne. Težko je diskutirati s človekom, ki ne išče čiste resnice.

+ Mobilizacija? Pod tem naslovom poroča zagrebški »Hrvat«, da je vpoklicanih večje število dijakov, ki študirajo na tujih vseučiliščih, v vojaško službo. — Bolj verjetno je, da so vpoklicani le na vojaške vaje.

+ O zadnji seji Hrvatske zajednice

poroča belgrajsko »Vreme« med drugim, da je po končanem razgovoru o aferi dr. Surmin govoril še bivši poslanec Kerubin Segvič o Radičevi akciji in rekel pri tej priliki: »Bila je tendenca, da se en del Hrvatske prepusti Srbiji, drugi del Italiji, Anglija pa bi dobila Kotor. To naziranje je imelo v Angliji mnogo pristašev, prodrla pa ni, ker so se mu protivili Hrvati in Srbi.« A ravno zaradi tega da je bilo potrebno, da gre Radič v London, da tam deluje v hrvatskem smislu. Dalje je govoril Segvič, da bo Belgrad mogoče brez ozira na mirovne pogodbe delal na to, da ta država razpade in da pride do samostojne Hrvatske. Če bi se pa to zgodilo, da bodo Hrvatje znova zahtevali, da se ustvari skupna jugoslovanska država. Isti list poroča dalje, da so močno opazili, da se seje ni udeležil dr. Bazala in še nekaj zajedničarjev, ki stoje blizu dr. Surminu. O Surminu se trdi, da je odšel skupno z dr. Bazalom v Osjek, kjer so imeli zajedničarji svoje posvetovanje. Radičevci, ki so pričakovali, da bo zajednica dr. Surmina izključila, so zelo nezadovoljni s sklepom, naj afero Surminovo reši predsedništvo zajednice. Nad dr. Surminom nameravajo Radičevci proglašiti družabni bojkot.

+ Dr. Surmin v Osjeku. Kakor poroča »Die Dra« se je mudil te dni dr. Surmin v Osjeku in se razgovarjal s osješkimi zajedničarji o osnovanju nove hrvatske stranke, ki bi se odcepila od Radičevcev in stopila v stike s Srbi. En del zajedničarjev je baje odobril dr. Surminov načrt, tako da je treba računati s razkolom med zajedničarji. Nova hrvatska stranka bo začela izdajati tudi svoje glasilo in sicer v Osjeku.

+ Za izpremembo nemške politike v Jugoslaviji. Osješka »Christliche Volkszeitung« dne 6. t. m. piše v političnem pregledu, da se bo morala nemška stranka reorientirati, ako se tega ni storila, in se pridružiti opoziciji SLS in JMO. Sploh je velika škoda, pravi list, ako Nemci podpirajo radikalno stranko, ki svojih obljub ne drži.

III. Ljubljanski velesejem.

Dr. V. Šarabon:

Pomen velesejma.

Ideja velesejma je prastara, čeprav je način izražanja danes drugačen, kakor je bil včasih. Spomnimo se le na stare Atene ali na Aleksandrijo, kjer je bil permanenten velesejem in si dobil tam na malem prostoru lahko vse, kar si potreboval v gospodarstvu ali gospodinjstvu. Vlogo teh mest je prevzel v srednjem veku Carigrad, ki je oddajal produkte svojega sejma po znanih srednjeveških gospodarskih poteh na vse strani sveta. Kdo še ni bral o monopolu Seville, Lizbone, Antwerpna in Amsterdama, kdo še ni slišal o trajnih neizmernih izložbah ruskega Novgoroda, norveškega Bergena ali nemškega Ljubeka? Kateri ruski veletrgovec ni obiskal več mesecev trajajočega velesejma v Nižnem Novgorodu, in kateri naš predvojni veletrgovec si ni ogledal sejmskih prostorov v nemškem Lipsku? Povojna konjunktura je dala velesejmom drugo lice, gospodarske razmere so narekovalle ustanovitve novih začasnih tržišč in razstav. Te razmere so rodile tudi misel ljubljanskega velesejma, ki ima še prav posebne svoje znake.

Jugoslavija ima 83% kmečkega prebivalstva, ostali odstotki se porazdelijo na obrt in industrijo, trgovino, promet itd.

Dočim se pa približujejo v jugovzhodnih delih naše države odstotni deli kmečkega prebivalstva številki 90 in jo mestoma tudi dosežejo, jih je v Sloveniji samo še 65%. To razmerje nam kaže Slovenijo kot nekako industrijsko glavo, ki naj zalaga ostali trup z nadprodukcijo industrije. Prometna karta Francije nam kaže podobno velikanskega pajka: glava je Pariz, noge pa štrlijo po vsej Franciji. Precej isto sliko nam pokaže industrijska karta Jugoslavije: glava je Slovenija, ostali deli so industrijalno manj razviti. V gospodarsko raznolikem telesu je naravno, da se deli izpopolnjujejo in dajo drug drugemu to, kar ima vsakteri preveč. Zato hodijo iz južnih krajev naše države po blago na sever, v Slovenijo; a tudi sicer majhna Slovenija ima industrijske panoge preveč razdeljene in jih zato v namen prodaje in nakupa združijo včasih v zmanjšani obliki v svojem naravnem središču, v Ljubljani. To združenje v svrhu prodaje in nakupa, v svrhu spoznavanja in zblizanja industrijskih panog med seboj in posebej še v svrhu spoznavanja in zblizanja gospodarskih pridobitnih krogov imenujemo ljubljanski velesejem. Ljubljana je tudi sploh že po naravi določena za posredovalko, najsi bo to v kulturnem ali gospodarskem oziru; pri nas v Sloveniji si podajajo roke kulturno in gospodarsko višji sever in za-

nej prav malo pohištva. Prebivalci ne sedijo pri mizi, ampak ležijo ali čepa na plečninah. Pri obedu postavijo pred vsakega gosta nizko mizico ter polagajo nanjo jedila in jedilno orodje. Stene, ki ločijo sobe, so premakljive, zato ni treba vrat. Stena se potisne v stran tako široko, kolikor se hoče, pa je vhod narejen. Soba je lahko večja ali manjša, svetlejša ali temnejša, kolikor več ali manj prostora se naredi z odmaknjeno steno. V polju pomaknejo proč vse stene, ki jim zapirajo pogled na tavan. Na ta način je odprta vsa hiša in nje prebivalci nimajo drugega nad sabo kakor strop. Seveda je radi lesenih stavb nevarnost ognja velika; kljub temu stavijo hiše še vedno iz lesa, ker imajo mnogo prednosti.

Glede značaja pripominjamo, da je Japonec precej flegmatičen. Če se dogodi nesreča, ima navado reči: »Šikata ga nali« (Se ne more nič pomagati.)

Naši znanci so stopali iz ulice v ulice in ogledovali znamenitosti cesarskega mesta.

»Danes je nedelja«, je rekel Jerič, »in kaj pomeni nedelja, itak veste. Prav bi bilo, če bi poiskali kako katoliško cerkev. Poganskih templjev in malikov smo videli že dovolj, pobrigajmo se tudi za svojo vero. Kaj pravite?«

»Če smo dobili v Pekingi katoliško cerkev, morda tudi Tokio ne bo brez nje« je pritrdil Nedeljko.

»Saj mora imeti kako vnanje znamenje, zvonik ali vsaj križ nad poslopjem,« je omenil Francej.

Sli so naprej in dospeli v okraj Kojšikava. Miogadani ob severozapadni strani mesta, kjer so ugledali poleg vseučilišča visoko zgradbo z zvonikom. Vstopili so in spoznali, da so prišli v pravi kraj. Po dolgi dobi so klečali svetovni popotniki zopet v katoliškem svetišču. Kako žalostni so se jim zdeli paganski templji pri pogledu na tabernakelj v velikem oltarju! Fantje so bili s telesom na Japonskem, z duhom pa v domači cerkvi. Videli so župnika, kako se obrača proti ljudstvu s pozdravom »Gospod z vami« in »Molite bratje«. Slišali so orgljanje in petje...

Iz tihote božjega hrama so prišli Slovenci zopet med vrvenje ljudske množice. Čeprav se je videlo v mestu le malo vozov s konji, delalo pa je zato pokanje z lesenimi čevlji velik ropot po ulicah. Največ se je slišalo smeja, ker je Japoncu prirojen vesel značaj. Brez smeja bi bil Japonec to, kar Kitajec brez kite na hrbtu. Ljudje pozdravljajo smehljaje drug drugega. Prepričani in pretepi so menda redki med njimi. Ako sreča težko obloženi postrešček, ki mu pravijo »kulle«, prav tako težko otovorjenega tovariša, se ne pritožujeta radi težavne službe, temveč se prijazno pomenita o svojem delavskem poklicu ter gresta s svojim tovorom naprej, ko sta se s smehom poslovila. Pri nas se poslavljamo na ta način, da

si podamo roko ali se odkrijemo, Japonci pa ne pozna naše navade. On pokaže spoštovanje s tem, da se prikloni z glavo, ne da bi se odkril ali podal roko. Naše pozdravljanje, da se odkrivamo, smatra Japonci kot poniževalno.

Poseben vrišč je vladal na prostornem trgu, kjer je stala velika pagoda (japonski tempelj) z zakrivljenimi strehami. Pred vhodom v tempelj so bile postavljene kolibe, in v vsaki kolibi se je videlo kaj posebnega. Menda ni kraja v mestu, kjer bi se lažje opazovalo ljudsko življenje kakor tukaj. Kar se razkazuje pri nas ob največjih sejmi, to in še mnogo drugega je videti vsak dan na tem trgu. In zakaj ravno pred pagodo? Samoumevno zato, ker se shaja na tem prostoru največ ljudi. Kakor se pri nas vršijo hrupne zabave večkrat v obližu cerkve, kar ni posebno spodbudno, tako tudi pred japonsko pagodo. Poučnega ni bilo nič, temveč same zabavne reči. Čarodejnik so se odlikovali s svojimi umetnostmi na raznovrsten način. Glumači so kazali, kako neverjetnih dejanj je zmožen človek, ki se vztrajno vežba v svoji stroki. Dvobojevalci so se drug proti drugemu zaganjali s tako drznimi napadi, da bi bil misliti: Ta je dobil dovolj za vselej! Ponujala so se mazaška zdravila, ki naj bi pomagala v vsaki bolezni. Izvežbane opice so s svojim vedenjem kratkočasile občinstvo. Množico so obletavale čete golobov, ki so jemali hrano iz rok. Vse skup je bila tako pestra orijen-

talska slika, da se ne more opisati s peresom.

Tempelj, ki stoji ob koncu trga, se imenuje Asakusa. Ta je najbolj priljubljen izmed vseh, kar jih je v Tokiju. Pred tempeljem se vršijo ljudske zabave, v njem pa molitve. Kakor ima vsaka pagoda svoje varuhe, tako jih ima tudi Asakusa. Njih kipi stojijo pred glavnim vhodom ter so zavarovani z leseno mrežo, da jih kdo ne poškoduje. V notranjščini templja bi si človek želel neoviranega pogleda naokrog, toda nakopičenih je toliko zastav, obesnih toliko svetilk in postavljenih toliko malikov, da je našim obiskovalcem prišel na misel pregovor: »Radi samega drevja se ne vidi gozda«. Šele ob zadnji steni se je opazil na sredi vzvišen prostor, na katerem je imela svoj sedež boginja Kvanon s svojimi tisoč rokami in tisoč očmi v znamenje njenega usmiljenja. Bonci (budistovski duhovni) so imeli stražo pri njej in so sprejemali darove. Velika gnječa je bila tudi pri stranskem maliku, ki so ga klicali z imenom Bincuru. Dotikali so se njegove glave, njegovih rok in nog z zaupanjem, da jih ozdravi. Japonci imajo namreč vero, da se bog Bincuru omeči najbolj na ta način, ako se ga dotakne z roko na tistem kraju, kjer ima prosilec bolečine in bolečine bodo kmalu nehale. Zato je radi pogostnega dotikanja ves oglašen.

Čudno nasprotje! Veliko omikanih japonskih krogov se nagiba k popolnemu

hod z vzhodom in jugom, ki nista še doseglja te stopnje. Ti stiki, izraženi v izmenjavanju kulturnih in materialnih dobrin, vposabljaajo Ljubljano za posredovalko v kakem oziru.

Pa njena posredovalna vloga gre preko mej naše države. Ljubljana kot obrobno mesto ima samoobsebi umevno najožje stike s sosedji, ki so industrialno še naprednejši, kakor Slovenija, in ki bi to svojo prednost svedela radi kupčijsko izkoristili. In zopet jim prilika velesejmov pride kakor nalašč, da pokažejo na premoč svoje industrije. To pa našim industrijskim krogom nikakor ni v kvar; na velesejmihi vidijo tujo popolnost in delno našo zaostalost, velesejmi so jim najboljše šola. Pa let, in na videz grozeča razlika je izenačena. Že drugi velesej nam je pokazal velikansk napredek naše industrije napram prvemu, in letošnji nam kaže to še bolj. Brez dvoma moramo velik del napredka pripisati velesejmu samemu, velesejmu kot industrijski šoli. Zato mora industrijski trgovec videti v velesejmu tudi zares tako šolo zase, se mora tam učiti in naložiti rezultate pouka v dobičkanostnem izpopolnjevanju v svoji stroki. To plat velesejma moramo še prav posebno poudariti. Ne se bati tuje industrije temveč učiti se od nje in nauk plodonosno naložiti!

So pa gotove panoge, v katerih domačin iz tega ali onega vzroka nikdar ne bo mogel konkurirati z inozemstvom. Saj nam na primer že podnebe samo stavi večkrat take ovire, da v suhem kraju ne moremo izdelati predmeta, ki ga napravimo v vlažnem, in obratno. Primerjaj perzijske preproge. V takih slučajih nam je pa tuja industrija naravnost potrebna, in moramo le z veseljem pozdraviti prizadevanje velesejskih krogov, da so privabili kolikor mogoče veliko tujih tvrdk. Koliko prihranijo s tem našemu kupčujočemu občinstvu denarja in časa, čas je pa itak denar. Statistični podatki nam pravijo, da se je inozemstvo temu povabilu rado odzvalo in da prihaja s svojimi izdelki vedno rajši na trg dela in tekmovalja.

Ljubljani je vloga takega trga dala narava sama, njena geografska lega ji jo naravnost diktira. Industrijska prednost Slovenije napram ostalim delom naše države to vlogo na vso moč podpira; oba faktorja združena zagotavljata ljubljanskim velesejmom največjo bodočnost in obenem veliko kulturno in gospodarsko pridobitev za najširše sloje prebivalstva. Zato se mora napredka v velesejmihi prav vsakdo veseliti, ne samo trgovec in industrijec.

× × ×

IV petek se je pripeljal na ljubljanski velesej 1461 kupcev izven Slovenije, medtem ko jih je prišlo v četrtek dne 6. septembra 1923 do 800. Vsi so resni kupci in so se sklenile kupčije v višini do 120.000.000 K.

Obisk je bil večeraj zelo dober; velesejmišče je obiskalo do 15.000 oseb. Danes, ko bodo veljale znižane vstopnine po 10 dinarjev za osebo, se pričakuje prav dober obisk.

Posredovalni urad, ki ga je letos trvedel g. generalni konzul Dular po zgledu v Leipzigu, se je dobro obnesel. Vsaki trgovec, kateri se pripelje v Ljubljano naznani posredovalnemu uradu, katero blago ga interesira. O došlih kupcih obvesti nato posredovalni urad razstavljalce interesente, kateri obiščejo došlega kupca v njegovem stanovanju, kar zelo olajša izbiro blaga in sklepanje kupčij. Novi posredovalni urad je posredoval dosedaj v 600 slučajih.

brezverstvu. Malikom ne zaupajo več, pravega Boga ne poznajo ali ga nočejo poznati, množica ljudstva pa živi v surovem praznovrstvu. Treba se bo odločiti za drugo vero, toda za katero? Eno si bodo morali izbrati, ker brez vere se bliža človek živati. Državi je prišlo na misel, da bi se primešalo budizmu nekaj krščanskih resnic ter bi se iz te zmesi vstvarila nova državna vera. Toda iz take spojitve ne bo prišlo nič dobrega, ker zmota in resnica ne moreta veljati ena poleg druge.

Lahko si mislimo, kako težavno nalogo ima misijonsko delo v teh deželah. Jezuiti, ki so si na razne načine prizadevali dovesti japonsko ljudstvo h krščanstvu, skušajo sedaj na vseučilišču v Tokiju pridobiti izobraženi svet za katoliško vero ter dosega lepe uspehe. Vseučilišče obiskuje več tisoč dijakov, ki jih poučuje 300 večinoma japonskih profesorjev; štirje profesorji so katoličani. Med višjimi stanovji je pa tudi precej vernih ljudi, toda ne zadostuje jim golo oznanjevanje božje besede, temveč zahtevajo od jezuitov tudi temeljito znanje v kakršnikoli vedi. Zato dohajajo sedaj v Tokio misijonarji-učenjaki, ki jih Japonci visoko cenijo. Ako se omikani krogi pridobijo za katoliško stvar, pridobilo se bo toliko lažje preprosto ljudstvo.

»Sedaj gremo v razgledni stolp« je opozoril Nedeljko svoja dva tovariša, ko so prišli iz pagode na prosto.

Velesej se bo zaključil v ponedeljek ob 6. uri zvečer. Velesejska uprava pričakuje, da se bo število obiskovalcev zadnje tri dni zelo pomnožilo in da se bodo storili še veliki kupčijski sklepi.

»STORA« d. d. Št. VID NAD LJUBLJANO. Tovarna za zastore, pregrinjala in vezanine.

To čisto domače podjetje se je razvilo iz majhnega početka do ene najboljših in največjih tovarn te stroke tekstilne industrije v Jugoslaviji. Danes se izdelujejo na 53 strojih, medtem velik eksemplari po 10 m dolgi in 1 in pol metra široki, isti fabrikati, kateri so se izdelovali s posebno skrbjo in natančnostjo le v Švici, na Češkem in v Nemčiji, pravtako lepi, okusni in kvalitativno polnovredni. Gledalec strmi nad množino raznih tehnik in vrst teh proizvodov. Hvalevredno je stremljenje tovarne, da nudi tudi ubožnejšim slojem priliko, da si okraši svoj dom z lepim a cenim zastorom ali pregrinjalom. Tovarna ima vedno dosti naročil ter se bo po naših informacijah še povečala, tako da bo mogla kriti vso potrebo v teh produktih cele Jugoslavije.

»SVETLA«

Izmed izložbenih prostorov, ki vzbujajo na letošnjem velesejmu občo pozornost, je vsekakor oni delniške družbe »Svetla« za elektrotehniko in avtomaterijal, ki se nahaja v paviljonu »G«.

Izložba te tvrdke je aranžirana z ekakvizitnim okusom in raznolični elektrotehniški in avtomobilski materijal se odlikuje predvsem po solidni izvršitvi in priča o srečni iniciativi in podjetnosti vodstva tvrdke, ki si je znalo v kratkem času zagotoviti prvovrstne inozemske dobavitelje.

»Svetla« d. d. je še mlado podjetje, ki pa je vzlic temu že znana po celi naši državi. Vsled okolnosti, da je nje vodstvo že od začetka obstoja polagalo največjo pažnjo na prvovrstnost materijala, si je v hitrem poletu osvojila odjemalce daleč preko mej Slovenije. Fama volat: njen sloves je danes nepobitno dejstvo v celi Jugoslaviji in v svrhu kratkodobnih dobav je »Svetla« ustanovila svoje podružnice v vseh glavnih mestih naše kraljevine.

Tvrdki »Svetla« so poverile izključno samoprodajo njih izdelkov za Jugoslavijo sledeče tvrdke svetovnega slovesa: Tovarna polnogumijastih obrobov Walter Martiny, Torino, Dr. Ing. Schneider et Co., Frankfurt a. M. (slovite Disco-svetilke), Hackethal Draht und Kabelwerke A. G. Hannover (svetovnoznan izolirna žica), H. Jakob et Co., Wien (elektromaterijal za nizko napetost) itd. itd.

»UKRINA«

industrijsko, trgovačko dioničko društvo v Derventi, Bosna. Ustanovljeno leta 1892.

Družba je pričela z izdelovanjem šetalnih palic in se je v teku 30 let pospela do mogočne velike tovarne vseh vrst šetalnih, športnih in planinskih palic ter ima zaposlenih nad 200 delavcev, ima sedaj tudi svoj paromlin in meh. tkalnico, ki izdeluje belo kotenino, žepne robce, brisače in razne prte po brezkonkurenčnih cenah. — Trije potniki letno dvakrat obiskujejo vse večje kraje in mesta Slovenije, Hrvatske in Srbije ter prodajajo blago trgovcem na veliko. Na III. velesejmu v Ljubljani ima razstavljene lepe vzorce raznih palic v paviljonu »E« št. 99 ter je prejela že izdatna naročila iz vseh krajev Jugoslavije.

M. OMAHEN, VIŠNJA GORA.

V paviljonu »L« 487 ima ta tvrdka razstavljeno raznovrstno blago, medtem tudi češke štofe kakor tudi vsakovrstno drugo manufakturno po izredno nizkih cenah. Da

V bližini je stal stolp, ki so rekli o njem, da je 70 m visok. (Tudi ta stolp je bil uničen ob potresu 1. septembra.) Veliko ljudi je hodilo po stopnicah gor in dol; vsak je moral plačati 20 jenov, pa je šel do vrha, če se ni bal omotice. Naši svetovni popotniki so bili kmalu v najvišjem nadstropju, od koder se jim je odprl pogled na vse strani. Tu so šele spoznali, kako po pravici se imenuje japonska država »cesarstvo otokov«. Na severu so videli dolgo vrsto Kurilov, ki segajo prav do južnega konca Kamčatke. Ob zapadni strani se je razgrinjalo morje ter se izgubljalo na bregovih Koreje in Mandžurije. Proti jugu in vzhodu so se zrakali valovi Velikega Oceana. Orjak japonskega gorovja, glasovit Fujijski je vzdigoval s snegom pobeljeno glavo ob jugozapadni strani. Ob vzhodu stolpa je bilo razprostrto glavno mesto Tokio kakor je dolgo in široko, reka Sumidagava pa se je vila med mestnimi oddelki ter se spajala ob južni strani z morjem.

Že se je mračilo, ko so prišli s stolpa pred pagodo v žareči razsvetljavi. Kakor da bi se bil razlil ogenj, tako je odsevalo po vsem prostoru. Pred vsako kolibo so bile prižgane raznobarvne svetilke ter širile luč na vse strani. Vmes so žareli viseči balončki, da je bila razsvetljava še bolj bajna. Kar je nedostajalo lepega v poznem večeru spopolnili sta mehka julijska noč in vzhajajoča luna.

ima vsak priliko prepričati se o dobri kakovosti tega blaga, bo tvrdka zadnja dva dneva velesejma prodajala posameznim kupcem blago v kosih za eno obleko. Tvrdka Omaha izvaža vsakovrstne deželne pridelke in za kompenzacijsko uvažajo češko sukno. Vsled tega ji je omogočeno, da nudi blago vedno ceneje kot pa drugi uvozniki.

MATIJA PERKO, MIZARSKA TVORNICA ZG. SIŠKA.

Paviljon »K« št. 527.

Ta domača mizarska tvornica je že znana obiskovalcem vseh dosedanjih velesejmov. Letos je tvrdka razstavila lično spalno opravo po domačih motivih v modernem narodnem slogu, ki vzbuja med gledalci mnogo zanimanja. Posebno lično je izdelana pri oporici notranjščina v mahagoniju. Mikavni vzorci privabijo vedno dosti kupcev in ker cena ni pretirana, je dobila tvrdka, kakor čujemo, že dosti naročil.

Vsekakor je podan dokaz, da je ni ličnejše in efektivnejše opravne nego taka v čistem domačem slogu brez tuje navlake. Če bi naše občinstvo kazalo še nekoliko več zanimanja za to pristno domačo umetnost, bi podpiralo s tem res dobro stvar tudi sebi v prid. Vredno je, da se da domači tvornici še nekoliko več vzpodbude za izdelovanje take hišne oprave, ki tako v estetskem kakor v umetniškem oziru nikakor ne zastaja za tujimi proizvodi.

PRVA GORENJSKA TVORNICA ČAJNIGA PECIVA A. VIDIC, JESENICE, GOR.

se je ustanovila pred dvema letoma v srednje velikem obsegu ter zaslovela po svojih prvovrstnih izdelkih, tako, da ni mogla zadostiti vsem naročilom. Nabaviti so se morali vsled tega še nadaljni stroji na motorni pogon 7 po številu, tako da je v položaju zadostiti tudi največjim zahtevam. Že itak moderno opremljena se bo tvornica

Janko Jovan:

Ljubljanska borza.

Borza je središče celokupnega trgovskega življenja. Tu se stekajo kapitali in se zopet dele na nove lastnike. Zgodovina borze je zelo stara. Predhodniki borze so bili trgi in sejmi. Na trgu je kril konsument svoje potrebe v gotovih tržnih dneh, sejmi pa so bili namenjeni za trgovce. Prva borza pa, ki je imela internacionalni značaj se je osnovala v Antwerpnu leta 1531. in sicer je zgradbo za borzo postavila mestna uprava ter nadela zgradbi napis »in usum negotiatorum cuiuscumque nationis ac linguae« in res pravijo, da je bilo na tej prvi borzi zelo pestro življenje, kjer so se shajali trgovci iz vseh delov sveta. Kmalu pa se je borzizanjem prenesel tudi drugam in se je poslovanje vedno bolj spopolnjevalo. Ze pričetkom 17. stoletja je bila na borzi v Amsterdamu vpeljana terminska kupčija. V teku časa se je sistem borznega poslovanja razširil po vsem kulturnem svetu. V bivši Avstriji smo imeli dve glavni borzi; pretežno blagovna je bila v Budimpešti, dočim je imela dunajska večji obseg v trgovini z valutami in devizami.

V naši državi je najstarejša borza v Belgradu. Otvorjena je bila leta 1895. Tudi na belgrajski borzi cvete trgovina z devizami in valutami, dočim vlada v blagovnem oddelku pravo mrtvilo. Velikokrat sem opazil v blagovnem oddelku komaj 10 obiskovalcev in pogosto ni bil opravljen niti eden trg. sklep. Zagrebška borza je bila sestavljena leta 1920. in se tudi v njenih prostorih trguje v prvi vrsti z devizami in valutami, vendar je bil zlasti l. 1920. in 1921. tudi trg z efekti lepo razvit, dočim v blagovni kupčiji ne pride do voljave. Novosadška borza je pričela delovati koncem l. 1921. in je omejena na blagovno trgovanje, kjer kaže prav lep napredek. To je tudi umevno, ker je njen sedež sredi naše bogate žitne pokrajine Vojvodine.

Ljubljanska borza je ustanovljena, ni pa še pričela poslovati, ker še nima koncesije za trgovanje z devizami in valutami. Važnost borze z devizami in valutami najlažje utemeljimo s praktičnim zgledom. Devize potrebujemo pri uvozu in izvozu. Trgovec, ki se bavi s trgovino z inostranstvom mora biti že pri sklepu kupčije v stanu točno skalkulirati, koliko ga blago stane, oziroma, koliko za blago, ki ga hoče izvoziti, dobi. Izvoznik sicer lahko proda svoje izvozno blago za takozvani inozemski denar, t. j. za denar, ki ga bode za sklenjeno kupčijo kupec poslal iz inostranstva, ne pa tudi za dinar, ki bi ga kupec nakazal pri kakih naši banki iz svojega območja. Ko je bila ta praksa vpeljana, je nekaj časa še šlo, vendar pa so se kmalu jele pojavljati težkote, ker ni bilo zunanijim kupcem lahko kupiti inozemski dinar, vsled česar so največkrat ponujali plačilo v svojem denarju. Pri tem plačilu se je prodajalcu mogoče odločiti, če ima možnost takoj izračunati po kakem kursu bo mogel tujo valuto spremeniti v domačo. To je pa za kra-

izpopolnila še z novo parno pečjo, ki kaže obratovati tekem meseca. Kljub številnim strojem bo primorana tvornica tudi dosedanje delovne moči (16 po številu) v kratkem pomnožiti.

Na ljubljanskem velesejmu v paviljonu »L« 470 razstavljeno blago si je ogledal tudi kralj Aleksander, se prav pohvalno izrazil ter informiral o podjetju i o delovanju prisotnega lastnika A. Vidica. Vidicovo čajno pecivo ima mnogo odjemalcev tudi v južnih krajih naše države ter mu želimo mnogo uspeha.

KOVINOSTISKARSKA INDUSTRIJA R. NIPIČ IN DRUG V MARIBORU

je zopet razstavila v paviljonu »G« kakor prošla leta svoje izdelke, s katerimi vzbuja med občinstvom splošno pozornost. Podjetje se pod spretnim vodstvom vidno povečava in izdeluje poleg vseh vrst kovinostiskarskih predmetov iz pločevine, medi, bakra, aluminija tudi v lastni galvanični napravi posrebrene in pozlačene predmete. Turške mizice s posodo za turško kavo vzbujajo posebno pozornost. Tvrdka izdeluje tudi aluminijasto posodo, električne predmete itd.

Posebni oddelki tvrdke izdeluje razne aparate, zdravniške desinfektorje v niklji in dr. Posebno pozornost pa vzbujajo lastni patentirani aparati za ogrevanje »Toplodar«, ki so v kratkem zasloveli po svoji praktični uporabi tu in v inozemstvu. — Praktična iznajdba aparata leži v tem, da prevede tople pline iz kuhinje, štedilnika ali iz sobne peči v drugo sobo, katero popolnoma ogreje, ne da porabi pri tem kaj več kuriva. Toplodar se priporoča vsled nizke cene sam, in gotovo ne bo kmalu pisarne, trgovine, gostilne in stanovanja brez njega. Podjetje R. Nipič in drug je bilo odlikovano že z zlato medaljo na mariborski razstavi in je bilo tudi počaščeno z naročilom od kralja Aleksandra.

Gospodarstvo.

je brez borze težko, ker predno zve kako mu je pooblaščen banka tujo devizo prodala, preteče par dni, kake spremembe pa smo prav pogosto v dveh dneh doživeli, je znano. Če pa bi izvoznik v ceni kalkuliral tudi gotov odstotek za eventualno kurzno razliko, potem s tem samim že prestane nezmožen za konkurenco. Prav tako je velikega pomena za uvoznika, da more za uvoženo blago takoj že pri naročilu izračunati ceno. Pri visokih cenah bo težko komu prišlo na um zadrževati blago, ampak vsak skuša drag denar čim večkrat na leto v promet obrniti. Uvoznik, kakor izvoznik moreta pravočasno zračunati tujo valuto v domačo le na mestu, kjer posluje borza in, kjer se mahoma lahko prepričata ali je mogoča zadovoljujoča zamenjava ali ne. Dostojno so trpeli uvozniki in izvozniki, ker nismo imeli lastne borze in je bilo treba dati naročila za nakup in zamenjavo tujih valut bankam, ki so šele po svojih zaupnih zvezah naročilo mogle izvršiti na drugih borzah. Ker le more borza na kraju samem dati interesentu takojšnjo upoznanje kurzov, kar je za kalkulacijo pri trgovini največjega pomena je evidentno, kaj dobimo z lastno borzo. Naša trgovina in industrija potrebuje letno ogromne svote tujih valut. Industrija uvažajo svoje potrebščine in deloma surovine ter polizdelke, trgovina uvažajo kolonialno blago, manufakturno pa tudi poljedelske pridelke, kadar naše cene prekoračijo svetsko pariteto, izvoz je že samo v lesu ogrožen. Za vse te kupčije so bili doslej uvozniki in izvozniki prisiljeni potom bank valutne ozir. devizne transakcije izpeljati na drugih borzah, največ na zagrebški borzi in te transakcije so bile izvršene večkrat z večjim ali manjšim presenečenjem. Naravno, da so tudi velike provizije za te transakcije stekale se v Zagreb, vsled česar je razumljiv odpor od strani Zagreba proti ustanovitvi ljubljanske borze.

Trgovina z efekti je pri nas še malo razvita. Ker pa se naša podjetja stalno večajo in razširjajo, bode tudi ta trgovina našla pota v širše mase naroda. Banke, kakor tudi industrijska podjetja si morajo iskati vire svojih razpoložljivih sredstev v novih emisijah delniškega kapitala. Čim večje je splošno pomanjkanje denarja, tem bolj bodo na to podjetja prisiljena začeti osnovne glavnice. Kdor pa se hoče odločiti za nakup takih soudeležb na podjetjih, mora poznati tudi pomen in delovanje teh podjetij; bolj ali manj uspešno delovanje bomo mogli najbolj sami ceniti in po tej oceni tudi takeirati vrednost delnic. Ni vseeno ali se ta ocena izvrši na naši borzi ali pa puščamo oceno drugim borzom, kjer so merodajni razni motivi, ki niso vselej najčistejši, ker more dobiti izraza v podcenjevanju in razširjanju podjetjem škodljivih vesti. Take vrste borzne intrige se da vse vpešno pobijati le takoj, ko se zaslede. Ali bo naš narod dovožen svoje prihranke nalagati v domačih papirjih ali ne je drugo vprašanje, gotovo pa je, da bode podjetja, ki hočejo zvišati svoja denarna sredstva z novimi emisijami, primorana svoje delnice pustiti kotirati na borzi, ker

časi, ko so se ljudje trgali za nekotirane papirje, po samovoljno odrejenih kurzih, so minuli. Da se bode kupčija v efektnih na naši borzi primeroma naprednejše razvila je zelo verjetno, vendar pa je borza tudi za to panogo trgovanja v deželi kjer nava gospodarska podjetja skoro dnevno nastajajo iz gori omenjenih razlogov važnega gospodarskega pomena.

Kak vseh bo dosegla borza v blagovni trgovini, se ne more predvideti, gotovo pa je, da je cela vrsta blaga, ki se nabavlja pri nas z borznim posredovanjem. Pri borznem trgovanju pride v prvi vrsti v poštev blago, ki se proizvaja v borznem okolišju, potem pa blago, ki se uvaža iz inozemstva, a je za dotično vrsto blaga sedež borze priznana tržišče; ostalo blago more tudi biti predmet borznega trgovanja, vendar ni upati, da bi se borzno trgovanje s takim blagom visoko povzpelo.

Produksijski teren v bližnem okolišju ljubljanske borze ima v prvi vrsti les. Po mnjenju strokovnjakov moremo oceniti letni izvoz lesa iz Slovenije na 40.000 vagonov. Za trgovino z lesom je bil za naše kraje glavno tržišče Trst. Z osvoboditvijo je prišla potreba, da se tudi v gospodarstvu osvobodimo. Doselej se je les prodal iz naših krajev le na posrednike, ne pa direktno na porabnike. Glavni zaslužek pri lesni trgovini je ostajal vedno v Trstu. Da se trgovina z lesom more osamosvojiti, je borza edino sredstvo. Ali bodo naši trgovci znali trgovino z lesom na borzi osredotočiti, bo pokazala prihodnost.

Za poljedelske pridelke ima borza manj pomena, ker za nakup žita, kjer je naša potreba največja, imamo borze v krajih produkcije same. Pomen pa ima borza radi izravnavne sporov. Izmed poljedelskih produktov bi prišli le fižol in krmla v poštev. Tudi ni misliti, da bi se borza s trgovino kolonijalnega blaga posebnostno razvila, da se ležimo ob državni meji. Po prevratu je nekako izgledalo, da se bo trgovina Jugoslavije v veliki meri posluževala Ljubljane kot tržišča za uvozno blago in bi bila ustanovitev borze v tistem času za poznejši razvoj ljubljanskega tržišča morda vevaležna, vendar je ljubljanski trg kasneje mnogo izgubil in ima le še omejeno zaledje.

Na vsak način je za razvoj trgovine borza važnega pomena. Mora se sicer priznati, da je ustanovitev borze v Ljubljani zelo zakasnela in bi ustanovitev po prevratu ne zadela na težkoče, kakor so se pojavile pozneje, vendar je tudi pozno ustanovitev borze iz gospodarskega stališča toplo pozdravljati. Gotovo pa je, da ima ljubljanska borza zagotovljen obstoj le, če prične svoje poslovanje v polnem obsegu, ker kakor važna je borza za blago vendar ni upati, da bi dosegla obseg, ki bi omogočal eksistenco. Zato je v interesu stvari, da takva uprava ljubljanske borze za otvoritvijo doletje, da dovoli Belgrad poleg poslovanja blagovne in efektne borze tudi poslovanje z valutami in devizami. Ko dobi borza dovoljenje za trgovanje z valutami in devizami ne bode nikakih ovir več, da prične s poslovanjem in gospodarske razmere v Sloveniji so danes take, da moremo upati na uspešno poslovanje.

g Davek na poslovni promet. Generalna direktorja neposrednih davkov je v nekim konkretnem primeru z razpisom z dne 28. julija 1923, št. 18805, odločila, da so davkoplačevalci dolžni voditi knjigo opravljenega prometa za davek na poslovni promet, ako celokupni promet, torej vseh vrst izvoza, opravljeni promet, preseže vsoto 360.000 Din, in utemeljuje dolžnost voditi knjigo. Davkoplačevalci, ki se bavijo z izvozom, so dolžni prijaviti izkazati celokupni promet, od tega odbiti z izvozom v inozemstvo doseženi promet in odbitek na zahtevo utemeljiti z verovojnimi prepisi carinskih deklaracij ali drugimi verodostojnimi dokazili.

g Tržišni trg. Na novosadski produkti borzi nočajo žitu sledeče cene: pšenica 340—345 din, ražje 260 din, koruza 265—270 din, fižol 490 din, pšenica moka št. 0 490 din, št. 2 483.50 din, strobi 150 din. — Tendence nespremenjena.

g Naš bauksit in Angleži. Angleži se zadnje časi silno interesirajo za naš bauksit in nameravajo zgraditi v Šibeniku — v slučaju da pogajanja uspejo — velike moderne tovarne aluminija. **g Živinski trg.** Zadnji teden je bil živinski trg slabo obiskan. Tujih trgovcev je bilo malo. Vendar se cene dvigajo. Voli I. vrste se plačajo po 15—15.50 din kg, II. vrste 12.50—14 din kg, krave I. vrste 12.50—15 Din kg, II. vrste 8.50—10.50 din kg, teleta I. vrste 22—23 din kg, II. vrste 20.5—21 din kg, prašiči 23 do 27.5 din kg.

g Trgatev v Dalmaciji. Kakor poročajo dalmatinski listi, se začne po 15. t. m. doli trgatev, in sicer po nekaterih krajih nekaj prej, drugod nekaj dni kasneje. Pridelek bo bil izjemen, povprečno bo vsebovalo višje 12 stopinj alkohola.

g Dobava orodja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. septembra ofertalna licitacija glede dobave raznega orodja. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava raznega masiva. Pri upravi državnih monopolov v Belgradu se bo vršila dne 22. septembra ofertalna licitacija glede dobave raznega masiva (strojnega olja itd.). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava ključev, klešč itd. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 22. septembra ofertalna licitacija glede dobave raznih ključev (francoskih in drugih), klešč, škarij za sekanje pločevine ter prebijačev. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Nove tarife za kosovne in vagonске pošiljke. Trgovski list z dne 6. t. m. prinaša novo tarifo za kosovne in vagonске pošiljke, ki stopi v veljavo dne 15. t. m. na vseh progah južne in državne železnice v Jugoslaviji.

g Povišanje uvozne carine? Listi poročajo iz Belgrada, da se priprija novo generalno povišanje carine v svrhu regulacije ravnotežja med državnimi izdatki in dohodki.

g Carinski dohodki znašajo v drugi dekadi meseca avgusta skupno 48.266.942 Din.

g Gospodarske vesti iz Bolgarije. «La Bulgaria» poroča: Zveza produktivnih zadrug v Bolgariji bo prošla za sprejem v mednarodno združeno zvezo. — Tekom minulega meseca je izdalo bolgarsko ministrstvo za trgovino 25 dovoljenj za ustanovitve novih industrijskih podjetij in 8 patentov za iznajdbe. — Letošnje leto obeta v severni Bolgariji izredno bogat pridelek koruze in sladkorne pese. Sladkorna tovarna v Plovdivu računa letos na 30 milijonov kg sladkorja ter je v to svrhu prošla v Bolgarski narodni banki za 30 milijonov levov kredita. — Tobaka upajo letos v Bolgariji pridelati približno 50 milijonov kg; doselej pridelek ni nikoli presegal 28 milijonov kilogramov.

BORZA.

Zagreb, 7. sept. 1923. (Izv.) Devize: Berlin 0.00002—0.00003, Italija 4.02—4.03, London 428—428.75, New York 93—94, Pariz 5.225 do 5.275, Praga 2.81—2.82, Dunaj 0.1325 o 0.132750, Curih 17—17.05.

Curih, 7. septembra. (Izv.) Berlin 0.00001, New York 5.5625, London 25.13, Pariz 30.70, Milan 23.70, Praga 16.55, Peking 0.03, Bukarešt 2.52, Belgrad 5.85, Sofija 5.40, Varšava 0.0023, Dunaj 0.007825, avstrijske krone 0.0079.

Katastrofa na Japonskem in svetovni trg.

Prav gotovo je, da bo potresna katastrofa imela velikanski vpliv na nadaljnji razvoj japonske vnanje trgovine. Japonska je znala v izredni izmeri izkoristiti vojno konjunkturo in si je nakopila ogromne zaklade. Primerjaj tozadevne odstavke v Šarabonovi gospodarski geografiji. Pridobljeni denar je naložila v domačih industrijskih podjetjih in v prav veliki izmeri tudi v inozemskih denarnih zavodih. Razdejana industrijska obratišča bodo zahtevala povrnitev v inozemstvu naloženega kapitala v domovino, in še se bodo morali zadovoljiti. Vrhutega bodo morali kupovati prej doma narejeno blago drugod, naročiti prej doma izgotovljena prometna sredstva drugod itd. itd.; gospodarske posledice in z njimi vred seveda tudi politične so nedogledne. Navadne fraze: Japonska je prenehala biti velesila itd. nam ne gredo pod pero; mi vemo samo to, da je Japonska gospodarsko hudo zadeta in da bo katastrofa svetovni trg g. precej predrugačila. Novo konjunkturo bo izkoristil ves svet, najbolj seveda tisti, ki imajo Japonski slično industrijo. Pri današnjem gospodarskem stroju sveta, ko niti zakašljati ne smeš, da te ne bi Amerikane ali Japonce slišal, bo tudi samo delno uničenje japonske industrije vplivalo čisto gotovo povsod. Zato nas morajo zanimati številke o glavnih panogah japonske vnanje trgovine.

Nekaj podatkov iz zadnjega leta je prinesel včerajšnji »Zagreber Tagblatt«. Lansko leto je importirala Japonska za 185 milijonov jenov žita in moka, za 47 milijonov sladkorja, za 46 milijonov pijače itd., skupaj živil za 278 milijonov; eksportirala je pa živil za 69 milijonov jenov. Jen je okoli 50 dinarjev. Različnih vrst olja, voska itd. je importirala za 61 milijonov, samo petroleja in parafina za 51 milijonov; kemikalij i. dr. za 78 milijonov. Glavni uvozni predmet je pa bombaž, ki so ga kupili lani v Ameriki za 179 milijonov jenov, v Indiji pa za 210. Ker je velik del tekstilne industrije uničen, se bo vpliv za svetovni bombažev trg kmalu pokazal. Veliko milijonov so izdali za nakup barvil, za 16 milijonov so pa prodali cenenege perila. Za inozemske kovine so lani plačali 167 milijonov jenov, za kovinske izdelke 16, za predilne stroje 31 itd. Katastrofa bo vplivala tudi na angleški kapital, ki ga je na Japonskem veliko investirano, nadalje na ameriške zavarovalne družbe, ki so tam tudi zelo udeležene. Sicer proti potresu ne zavarujejo, a saj potres ni uničil toliko kakor požar. Zelo veliko škodo bo imel japonski pomorski promet; razdejano je glavno trgovsko pristanišče Yokohama, ki je obenem eno največjih vzhodnoazijskih pristanišč. Kaj bo z japonskim prometom v Pacifiku? Med vojsko ga je Japonska,

dejal bi skoraj, popolnoma monopolizirala. Vidimo, da taka katastrofa gospodarski stroj kakšne dežele lahko čisto spremeni.

Dnevne novice.

— O našem arhitektu Jožetu Plečniku je zadnja številka zagrebške »Nove Evrope« prinesla sledečo anekdoto: Ko je bil pred nekaj meseci naš kralj v Pragi, ga je predsednik Masaryk povabil k sebi »na kmetec«. Kralj je bil očaran od lepote arhitekture predsednikovega gradiča, mu je čestital in vzdihnil: »Ej, vam Čehom je lahko, ko imate tako odlične mojstre!« Masaryk pa je z rahlim nasmehom odvrnil: »Da, samo da je ta moj mojster Jugoslovian — Vaš Plečnik!« — »A!« — In ko sta se drugič dan sprehajala po Hradčanih, ki se baš sedaj restavrirajo, se je naš kralj zopet čudil nad delom čeških umetnikov. — »Tudi to je delo Vašega Plečnika!« — mu je rekel predsednik Masaryk. — »Res, in mi doma tako malo vemo o njem, kako je to vendar mogoče?« — »Veste, Veličanstvo, take umetnike je treba pozvati; oni se, prav kakor Vi, čutijo suverene pri svojem delu!« (No, če bo enkrat Plečnikova šola za arhitekturo, ki jo vodi na univerzi v Ljubljani, res ukinjena — kar ji vedno grozi! — potem se mogoče res še zgodi, da bodo Plečnika pozvali na naš dvor popravljati in prestavljati one moderne kulise, ki so jih po njem razpostavili d u n a j s k i arhitekti. — Op. uredništva.)

— »Jutranje Novosti«, ki so kakor znano, svetoven list, pišejo v svojem uvodniku dne 7. septembra, da »pridejo trenutki, ko se krčijo tudi vladarska srca od tuge in žalosti«. To namreč dosedaj še ni bilo znano. Podobnih duhovitih sentenc bi človek lahko še veliko nabral v tem svetovnem listu.

— Krščanskim staršem! Podružnica S. D. Z. za Ljubljano javlja, da so se v njeni pisarni zglasile poštene krščanske gospodinjice, ki so pripravljene vzeti na stanovanje s hrano ali brez hrane dijak in dijakinje. Zato prosimo, da se zglase vsi, ki hočejo za bodoče leto stanovanje (posebno velja to za nižješolce), v naši pisarni v Ljudskem domu II. nadstropje in sicer vsak dan od 11. do 12. ure, v sredo in petek pa tudi od 9. do 10. ure. Opozarjamo, da dobe stanovanje le dobri krščanski dijaki in naj ima zato po možnosti vsak priporočilo od g. župnika. — Odbor ljubljanske podružnice.

— Iz Tržiča. V nedeljo, dne 16. septembra 1923 bo za Tržič velepomemben dan. Blagoslov se namreč novo, krasno poslopje meščanske šole in pa nova šolarska zastava, ki je tudi izdelana doma. Ta narodni praznik praznuje Tržič na sledeči način: V soboto, dne 15. septembra ob 8. zvečer slavnostna predstava narodne igre s petjem »Deseti brate, kjer sodeluje ad hoc sestavljen salonski orkester. Igralci in svirači so sami vneti prijatelji šole, ki žrtvujejo prosti čas, delo in denar za njo. Drugi dan ob 10. je slovesna služba božja kot ob začetku šolskega leta, pri kateri poje mladinski zbor meščanske šole in sodeluje zopet salonski orkester. Po maši je slovesna povorka pred šolo, kjer izvrši g. župnik slovesno blagoslovitev poslopja in šolarske zastave. Pri tej priliki bo par slavnostnih govorov, ki naj narodu pojasnijo pomen in namen meščanskih šol, ki so za industrijski kraj kot je Tržič naravnost življenjskega pomena. Po blagoslovitvi ogled šole in svečeni dan. Popoldne ob 3. pa na prostoru okoli šole in v slučaju slabega vremena v šoli sami velika mladinska veselica z najraznovrstnejšim zabavnim sporedom in seveda brez alkohola. Mladinsko slavnost zaključijo igra: »Kjer ljubezen, tam Bog« po pripovedki Tolstega spisal Fr. Milčinski. Zvečer pa se vrši na istih prostorih velika narodna veselica s sodelovanjem tamburašev, orkestra in drugih godb, kvartetov in društev. Ves čisti dobiček je namenjen moderni opremljeni šoli in kritju stroškov za gospodinjstvo šole. Vsem, ki so šolam naklonjeni, kličemo: Na veselo svidenje dne 16. septembra v Tržiču!

— Avtomobilski promet preko meje. Jugoslavenski avtomobilni klub objavlja: Z odločbo Generalne direkcije carin C br. 48.845 je bila prepoved, izdana za avtomobilni promet čez mejo naše kraljevine za inozemstvo, odpravljena. Ta promet je odsej po izpolnitvi carinskih predpisov proti plačilu takse iz tarifne postavke 218 tarife k zakonu o taksah na vseh priznanih carinskih poteh dovoljen in sicer velja ta dovolitev za državljane onih držav, ki so pristopile k mednarodni avtomobilski konvenciji z leta 1909. Prehod preko državnih granic s triptiki bo predvidoma uveden že v teku prihodnjih 14 dni ter so tozadevne navedbe, izvemši naredbo o mednarodnem šoferskem izkazu, že gotove. Triptiki se bodo izdajali le članom Srpskega avtokluba in njemu afiliiranih klubov, med katere šteje tudi Jugoslavenski avtomobilski klub.

— Otvoritev novega mostu čez Krko. V nedeljo, dne 16. septembra bo slovesna otvoritev novega mostu čez Krko v Mršci vasi, občina Raka. Ob 10. sv. maša na pro-

stem in blagoslovitev mostu. Popoldan ob 1. veselica z godbo. Ker je čisti dobiček namenjen za pokritje stroškov novega mostu, ste vsi okoličani vljudno vabljeni. — Stavbeni odbor.

— Desetletnica obstoja orlovskega odseka v Dravljah se praznuje v nedeljo, 16. sept. 1923 s popoldansko prireditvijo. Ob pol 2. popoldan je sprejem gostov pred vasio; ob pol 4. pa javni telovadni nastop domačih in sosednih Orlov in Orlic. Po telovadbi prosta zabava na vrtu pri Mihejlu. Pri proslavi sodeluje godba z Viča. Prijatelji orlovstva prihitite ta dan v Dravljah povzdigniti orlovsko misel. Na svidenje! Bog živi!

— Štiridnevni dopust zdravnikom. Minister za narodno zdravje je dovolil povodom obnega zbora Jugosl. zdravniškega društva, ki se vrši 17. in 18. t. m. v Subotici, zdravnikom v državni službi štiridnevni dopust pod pogojem, da ostane povsodi neobhodno potrebno število zdravnikov na svojih mestih.

— Himen. Gospod Alojzij Kobal, lesni trgovec in posestnik na Studenem pri Postojni in gospodinja Enica Fischer, posestnica v Kamniku, sta se včeraj na Bledu poročila. — Bilo srečno!

— Meščanska šola na Jesenicah. Šolsko leto na tuk. meščanski šoli se prične 12. t. m. Vpisovanje v 1. razred bo 11. t. m. od 8.—12. ure. V 1. razred se sprejemajo le taki učenci (učenke), ki so že 11 let stari ter so s povojnim uspehom dovršili 5. razred (oddelek) osnovne šole.

— Zveza zasebnih nameščencev v Jugoslaviji je štela 31. julija t. l. 12.039 članov, za 1394 več nego 31. decembra 1922.

— Iz poljanske doline se nam poroča: Prve dni preteklega tedna smo ob najlepšem vremenu kosili lepo travo po senožitih in lokah. Pod toplimi solčnimi žarki se je otava kaj hitro sušila. V tleh, štirih dneh smo imeli ves senen pridelek na varnem, tako smo hiteli. Za živino je dobro preskrbljeno, pa tudi poljski pridelek je zadovoljiv. I sadno drevje je polno. Pametni gospodarji ga mnogo posuše za zimo ter jim tako dosti zaleže. Najmanj pa imajo od dobre sadne levine oni, ki kuhajo z njega žganje. Lansko jesen so ga toliko nakuhali, da so ga pili doma in po krčmah kar iz kozarcev. Posledice navadno niso izostale. — Tihotapstvo je še vedno jako živahno. Prenaša se posebno tobak po kojih stezicah na laško stran. S to zloglasno obrtjo se bavi zlasti mlajši moški pa, žal, tudi ženski svet. — Zdaj imamo redno poštno zvezo med Škofjo Loko in Ziri. Koliko časa bo obstala, je vprašanje. Čudno se človeku zdi, zakaj ne prevzame poštne uprava prevažanje pošte s svojimi avtomobili, saj jih ima baje v Ljubljani več na razpolago. Prevažanje bi se ji vsekako dobro izplačalo. Potnikov je navadno poln avtomobil, kar nese sedanjim prevoznikom lepe denarje. Poštna uprava plača za prevažanje pošte na omenjeni progi 1200 kron dnevno, kar znese na leto vsekako veliko vsoto. V interesu sigurne in redne poštne zveze bi želeli, da prevzame poštna uprava poštno vožnjo iz Škofje Loke v Ziri in nazaj v svoje roke. Da bi imela poštna uprava od tega lepe dohodke, si lahko mislimo iz zgoraj navedenih podatkov.

— Rimski mozaik v Solinu. Splitska »Nova Doba« poroča, da so v »Grudinah« v Solinu odkrili del lepega, velikega rimskega mozaika. Odkriti del predstavlja Apolona z lovorovim vencem na glavi in tulcem na levi rami; v kotih so figure slonov. Razkopavanje nadaljujejo.

— Tatvine in vlomi. Posestniku Janezu Spinku je neznan zločinec dne 28. avgusta vlomil s sekuro v hišo. Odnesele je obleke, perila in čevlje v skupni vrednosti 4750 Din. — Isti dan je bilo vlomljeno pri Francu Mazunu na Sapu. Tat mu je odnesel novo obleko, žepno uro z verižico in harmoniko. Škoda znaša 26.800 kron.

— Velika tatvina. Moški, 38 do 40 let star, črnih las, na levi roki mu manjkajo razven sredinca vsi prsti, je ukradel Andreju Ravanu v Colu pri Vipavi vrednostnih papirjev za 1.500.000 Din.

— Prijeten in jaječast okus je znak testenin »PEKATETE«. Ako jih kuharica skrbno pripravi, je ni boljše jedi te vrste.

— Na prodaj je krasni hotel »Stoletik« ob postaji Dobrava-Vintgar med Jesenicami in Bledom. Poizve se pri lastniku v Ljubljani, Sp. Šiška, Bellevue, kjer je tudi oddati restavracijo »Bellevue« na račun, eventualno v najem. 5568

— Pisalni stroj »Continental« na Ljubljanskem velesejmu! Ta znameniti pisalni stroj je videti v paviljonu »G«, koja 206/a, tvrdka Ant. Rud. Legat, Maribor. Interesenti naj ne zamude, si ogledati ta stroj. Tvrdka je tamkaj tudi razstavila izvrstne računske stroje, in tudi pisalne stroje različnih sistemov, veliki in mali, ter tudi s cirilico. 5640

— Tečaj za strojepisje in stenografijo. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo novi tečaj za strojepisje in stenografijo dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

5279 (8)

— Zahtevajte po vseh hotelih, kavarnah in restavracijah specialna vina v steklenicah slovito tvrdke Gjuro Valjak, Grajska klet v Mariboru. 4636

— Nervoznost današnje generacije. Zdravniška veda je dognala, da so slabi učinki kofeina in teina, to so snovi, ki se nahajajo v zrnati kavi, čaju in kakavu za človeški organizem veliko hušji strup kakor tobak in učinkuje v večji meri na človeštvo kakor alkohol, ker kavo, čaj in kakavo uživa skoraj vsak človek, med tem ko je konzum alkohola vendarle omejen. Ta razburilivi učinek pride kot prvi zjutraj, ko je telo ter živčevje odpočito pri kavi na vrsto ter je napačno mnenje, da je bela kava neškodljiva. Ta razdražljiv učinek na živce je spoznal tudi slavní Kneipp, ki je priporočal uživanje kave iz žita. Žitna kava kot taka se ni mogla uveljaviti, ker ima neprijeten okus in grenkobo, kar pa izgine, ako se ječmen, kot najboljša surovina za kavo pusti kaliti. Pri kaljenju se vrši proces, ki popolnoma spremeni vsebino zrna ter nastane iz škroba (širke), glavne vsebine ječmena, dekstroza. Ker pa izgubi žito pri kaljenju mnogo na teži, se dela tudi v mnogih tovarniških pralnicah le žitna kava namesto sladne kave (Malzkaffee). »Triglave« sladna kava se dela po najdovršnejšem receptu Kneippa, zato je jo zahtevajte povsod in zavrnite vsak drug izdelek. 5349

Primorske novice.

p Izgon slovenskega jezika tudi s poštejskih sodnij na Goriškem. Predsednik goriškega tribunala je sedaj tudi sodnijam na deželi poslal ferman, da morajo vse neitalijanske vloge zavračati, ako jim ni priložen italijanski prevod. Razpravni jezik mora biti italijanski in se morajo v tem jeziku sestavljati tudi zapisniki.

p Goriško kneznadškolijsko deško semenišče se odpre tudi letos. Svoje prostore bo imel zavod v obnovljenih škofovih zavodih v ulici Dreossi v Gorici.

p Kako je v Istri. V Vrhu pri Buzetu je te dni umrl neki fašist, domačin, ki zato italijansko niti znal ni, prav tako seveda tudi ne njegova družina. Vendar je le-ta na pobudo fašja zahtevala, da župnik opravi pogrebne obrede v latinskem jeziku. Župnik je to storil, nazadnje je pa za pokojnika zmolil še očenaš v hrvaškem jeziku. To je prešlo brez dogodkov. Ko je pa župnik nato dodal še očenaš v vse pokojne na pokopališču, so fašisti priredili izgrede. Začeli so protestirati in so hoteli župnika pahiti v grob. Župnik se je rešil le z begom. Nato so fašisti oblegli župnišče in začeli razbijati okna. Na srečo so ljudje prišli klicati župnika k nekemu umirajočemu, nakar so fašisti odšli.

p Smrtna kosa V Čepovanu je umrl odličen katoliški mož Valentin Šuligoj, gostilničar in mesar. — Umrl je v Gorici 83letni knjigar Wokulat. Naj v miru počiva!

p Dva nova slovenska odvetnika. V Gorici je otvoril svojo odvetniško pisarno znani poštvovalni kulturni delavec dr. Stojan Brajša; njegov koncipijent je dr. Glaser. — V Ajdovščini je otvoril odvetniško pisarno dr. Slavko Fornazarič.

Štajerske novice.

š Mesto učitelja(ice) klavirja na Glasbeni Matici v Mariboru, s popolno zaposlenostjo in z značajem stalnosti se razpisuje in se odda s 1. oktobrom t. l. Računa se na prvovrstno, v poučevanju izveščano moč. Redna, celoletna plača je ista kakor državnih strokovnih učiteljev(ic), nakazuje se mesečno vnaprej skozi vse leto; nadure se nagrajuje posebe. Osebnostne doklade se odmerjajo pogodbeno po draginskih razmerah. — Prošnje, opramljene s prepisi izpričeval, naj se pošljejo do 16. t. m. Glasbeni Matici v Mariboru; podrobna pojasnila se dobijo istotam.

š Smrtna kosa. Umrla je v Vuhredu veleposestnica gospa Marija Pahernik, ki je bila slovenski straži ob meji vedno krepka opora. N. v m. p.!

Prekmurje.

Kulturen škandal v Prekmurju. Iz Murske Sobotice se nam piše: Komaj se je ohladil en škandal v Prekmurju, ko so napadli v neki vasi orožnike, kar se pojavi v Murski Soboti še večji — sad blaženega radikalnega režima — to je, že itak zaostalemu šolstvu, ukinitve meščanske šole. Pod firmo ljudske volje je izdalo ministrstvo prosvete naredbo, da se ima letos ukiniti prvi razred. Takoj ko so prinesli to vest časopisi, zbralo se je v hotelu Dobraj v Murski Soboti domače ljudstvo in naše uradništvo ter ostro protestiralo proti temu nasilju. Nastopilo je več govornikov in razložilo zborovalcem, kaki nagibi so vodili na vodilnih mestih stoječe osebe, ki sedijo v ministrstvu prosvete, da je izdala ta protinaradni akt. Poslale so se ostre resolucije na višja mesta proti ukinitvi. Kakšne posledice bo rodilo to nasilje, ve samo oni,

ki tukaj živi in deluje. Kdo je največ kriv, da smo izgubili Koroške? Kdo je kriv, da se ljubezen do naše države vzdržuje le še z nasiljem in bajoneti? Pa se čudijo naši ljudje tam v Sloveniji, kako rada bi večina še prišla pod Mažare tukaj na severu države. Sami si vzgajate protidržavne elemente s tem, da jemljete ljudstvu ono, kar vzgaja narodno zavest. Do ukinitve bo prišlo samo iz osebnih nagibov nekaterih mažaronov, ki ne morejo trpeti, kar diši jugoslovanski in kar je najbolj žalostno od strani nekaterih naših na najbolj vplivnih mestih stoječih ljudi. Kaj je učinilo učiteljstvo, katerega se je razmetalo na vse strani? Bilo je preveč nacionalno in to je bilo preveč mažaronom. Ukinitve zagovarja vlada s tem, da je menda premalo učencev na meščanski šoli. Pa ni tako. Zakon zahteva, da bodi za I. razred najmanj 20 učencev in tukaj se jih je priglasilo čez 80! Radikalni režim, ki je imel dovolj milijonov, da jih je razmetal za volitve, nima denarja, da bi sezidal Prekmurcem v Murski Soboti gimnazijo. Ker je že tukaj krasna stavba meščanske šole, naj se enostavno kar to uporabi za gimnazijo, ne da bi se preje vprašalo zato tukajšnje ljudstvo, ki je šolo sezidalo. Ako ima vlada toliko poguma, naj kar izvrši, videla bo kmalu svoje sadove. Kam naj pošlje šolat svojo deco obrtniki in mali kmeti, ki tvorijo večino tukajšnjega prebivalstva? Da izvrši danes vlada plebiscit, ne dobi 10 odstotkov prebivalstva. S tem, da izdaja take protizakonite naredbe, bo izgubila še to malo peščico narodno zavednih domačinov. Torej roke proč od šolstva! To je zadnji opomin možen na vodilnih mestih.

Dr. Joža Glonar:

»Kratka istorija«.

Knjigarna »Natošević« v Novem Sadu je izdala v obliki knjižice za narod, kakor sta jih pri nas izdajala Giontini in Turk, na dveh polah knjižico z imenom »Kratka istorija Srba, Hrvata i Slovenaca«, ki sta jo, kakor pravi ta skromno, »sestavila« Dimitrije Rašić in Julija Radosavljević. Knjižica gre torej v vrsto onih raznih del, ki so pri nas postala po prevratu in ki imajo lepi namen, da sorodne brate poučijo o zgodovini svojih sosednih bratov. Posebno važna pa je baš ta knjižica zaradi tega, ker se obrača do najširših plasti srbskega naroda, kateremu naj pove kaj o zgodovini Hrvatov in Slovencev. Kako je rešila to nalogo?

Knjižica je sestavljena iz štirih delov: 1. najprej imamo na dveh straneh uvodno poglavje »o starih Srbih, Hrvatih in Slovencih«; njemu sledi 2. zgodovina Srbov (na 22 straneh), nato 3. zgodovina Hrvatov (na slabih dveh straneh) in 4. zgodovina Slovencev (enako na slabih 2 straneh). Da se bo v taki poljudni zgodovini, ki je namenjena v prvi vrsti srbskemu narodu, o njem najbolj obširno govorilo, je umljivo in prav, vendar pa je razmerje med posameznimi partijami te knjižice krivično na obe strani. Srbi se lahko ob njej po pravici pritožujejo, da iz nje premalo izvejo o zgodovini Hrvatov in Slovencev, Hrvati in Slovenci pa lahko pisce po pravici očitajo, da sta Srbom premalo vedela (ali hotela?) povedati o njihovi zgodovini. Žalostni primeri v zadnjih letih nam vsiljujejo misel, da se je tukaj namenoma hotela povedati Srbom blodna, toda politično zelo učinkovita beseda: Hrvati in Slovenci so narod brez zgodovine, torej — manj vredni.

Uvodno poglavje se začne s sledečim principijalnim stavkom: »Srbi, Hrvati in Slovenci so en narod, kar govorijo isti jezik in imajo iste šege in običaje.« Stavke izražajo naziranje, ki je v svojem znanstvenem jedru pravilno, ki pa se je tolikokrat politično zlorabljalo. Ta eskamotaža se kajpada začena že v politično uslužni »znanosti«. Do kakih absurdnosti pa pripelje, se nam kmalu pokaže: ker govorimo, kakor pravijo, isti jezik, zato govorijo isti ljudje, ki tako argumentirajo, o slovenskem »narečju«, zato zahtevajo isti ljudje, da se naj srbohrvaščina poučuje že v slovenskih ljudskih šolah, zato prevajajo isti ljudje iz slovenščine v srbsčino, zato trdijo, da jim je slovenščina nerazumljiva ali pa pričakujejo, da se bo iz slovenščine in srbohrvaščine z nekako sintezo ali mešanjem, asimiliranjem ali bogvekakšnim umetnim, kemičnim procesom razvil šele prej ali slej nov, enoten »jugoslovanski jezik. Ali ni vse tako argumentiranje absurdno, če smo v resnici en narod z enim jezikom?

V resnici nam je skupna samo ona elementarna, filološko dognana jezikovna baza, ki veže vse južne Slovane v eno — filološko povedano — jezikovno skupino. Dejstvo je, da se pri nas ljudstvo, ki govori o najpreprostejših stvarih, razume, izobraženstvo pa, ki se poslužuje knjižnega jezika, se brez posebnega truda ne razume. S tem dejstvom mora vsak politik računati in naj se mu zdi še tako tragično. Računati pa mora tudi z dejstvom, da je

izgrajen knjižni jezik in masa, ki ga razume, eno — glavno! — največje gibalno vsake kulture in napredka! Kdor tega ne vidi, ali kdor to medsebojno razmerje na ta ali oni način ovira in otežuje, se s tem sam stigmatizira kot slepega reakcionarca in kulture in napredku sovražnega obskuranta!

Pisca sta napisala posebe v treh ločenih poglavjih zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev in sta na ta način vsakemu, ki ima oči, da vidi, jasno pokazala, da nimamo skupne zgodovine. To pomanjkanje skupne politične zgodovine je imelo za posledico tudi velike razlike v kulturi posameznih provinc, ki so danes integralni deli naše kraljevine. Ta razlika je tem večja, čim večja je med njimi krajevna razdalja: primerjajmo samo n. pr. Banat in Hercegovino, Slovenijo in Macedonijo! Iz teh kulturnih razlik nastajajo nujno tudi različne potrebe posameznih provinc. Lahko jih imenujemo partikularne, separatne potrebe, nervozna zaslepljenost in politična zlohotnost pa je, če se istovetijo s političnim partikularizmom in kakšnim revolucionarnim separatizmom. Ves politični problem je vendar le v tem, da se kulturne potence naše države gojijo in čim višje razvijejo; vsako unificiranje in natezanje na isto kopito je nesmiselno šabloniranje in protikulturno niveliranje. Kulturnim potencam je imanentna tendenca, da se razvijajo in uveljavijo; kdorkoli jih pri tem ovira, v tem morajo zreti svojega sovražnika.

Kak je po tej knjižici položaj Hrvatov in Slovencev v novi državi, se tudi vidi jasno na sledečih stavkih: »Ko je prišla hrapra srbska vojska v premagano Avstro-Ogrsko, so prosili kralja Petra I. Srbi, Hrvati in Slovenci iz te bivše države, naj jih sprejme za svoje podanike. To je dobri vladar storil in je l. 1918 ujedinil vse Srbe, Hrvate in Slovence v eno državo: kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Po povratku v Belgrad je kralj Peter živel v zatišju vse do svoje smrti 16. avg. 1921 v dvorcu Topčideru. Kralj Peter s svojo vojsko ni šel osvojiti Carigrada, toda pregal je tako Turke kakor Nemce in Madžare iz srbskih dežel in ustvaril mnogo večjo srbsko državo, kakor je bila Dušanova.« Ti stavki so pač dovolj jasni, da lahko damo na njih jasen odgovor: Te »srbske države«, ki se imenuje sicer »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev«, niso ustvarile samo heroične zmage srbske vojske in njenih velikih zaveznikov, pomagala jo je ustvariti tudi s v obodna volja vseh onih Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki pred l. 1918 še niso bili »podaniki« blažepokojnega kralja Petra. Vsi ti so s seboj prinesli pričakovanje, da vstopajo v novo državo kot enakopravni bratje, ki niso prišli praznih rok, ampak z dobro, pošteno voljo, da pomagajo z vsemi svojimi močmi in zmožnostmi to svojo skupno državo izgrajevati. Kdor jih tedaj pri tem delu na ta ali oni način ovira, ruši idealne temelje, na katere je ta država bila postavljena!

Cerkveni vestnik.

c Na Planinski gori se vrši v nedeljo po prazniku Rojstva prebl. Device Marije običajni letni shod. Na predvečer govor in spovedovanje; v nedeljo dvojno opravilo ob 6. in 10. Pri obojnem opravilu cerkevno darovanje za pokritje stroškov novega zvonika, ki se stavi. Bližnji župni uradi na Notranjskem so prošeni za objavo. Prihod za romarje neoviran.

c Križanska moška in mladeniška Marijina družba ima povodom današnjega Marijinega praznika v družbeni cerkvi pri zjutrajnem opravilu skupno sv. obhajilo, zvečer ob 6. pa redni cerkveni shod (govor in litanije).

c Duhovne vaje za duhovnike v Gorici. Tekoči teden se vrše v Gorici duhovne vaje za duhovnike, ki jih vodi jezuit p. Spilutini. Vdeležuje se vaj do 60 duhovnikov iz cele nadškofije, med temi tudi gospodje z Notranjskega in Koroškega.

Ljubljanske novice.

lj Kdo jemlje čast Slovencev? V dnevi V. katol. shoda, ko je bila desetina Slovencev države SHS zbrana v Ljubljani, se je mogel vsakdo prepričati, da smo katoliški Slovenci kulturni narod, da smo imponirali tudi tujcem, ki so bili navzoči med nami. Te dni imamo zopet mnogo gostov iz tujih držav v svoji sredi. Toda, če so videli ob demonstraciji na večer 6. septembra sirove vzklake nekih mladih oseb, so si morali napraviti žalostno sodbo o naši kulturi. »Manifestacijo« so napovedovali fantiči, ki skrivajo pod krinko nacionalizma sovražstvo proti vsemu, kar je združenega v katoliškem taboru; manifestacijo povodom rojstva prestolonaslednika so napovedovali. Prav in lepo. Odobravamo veselo razpoloženje. Toda izpreminjati tako slavje v demonstracijo proti vsemu, kar ni sokolskega, to je netaktno, zoprno odurno, žalljivo tudi za onega, ki mu naj bi veljalo to slavje. Ali je to proslava veselega dogodka, če

se med »živio-klici vladarski rodovini« vrvijo žaljivi in besni vzklaki »Dol s klerikalci!« — »Dol s čukli!« Če ti ljudje, ki ob vsaki resni ali neresni priliki udarijo v podobne izbruhe ob sokolski koračnici, istovetijo s »klerikalci« tudi n. pr. udeležence V. katol. shoda, naj se zavedajo, da s svojimi nedostojnimi vzklaki žalijo tudi kralja Aleksandra samega, ki je tudi počastil te »klerikalce« in se je sam preprčal o njih lojalnosti nasproti kraljevi osebi in kraljevi rodbini. Policijsko ravnanje in državno pravdnostno naj v bodoče prepreči zlorabo takih manifestacij, ki jih nerazsodni ljudje izprevrečejo v nedostojne demonstracije. Javnost pa zdaj ve, kje manjka srčne kulture in kje navadnega takta in olike.

lj Jesenska umetnostna razstava. Jakopičevem paviljonu se odpre danes, dne 8. septembra ob 11. uri dopoldne. Razstavljajo mlajši slovenski in hrvaški umetniki: Veno Pilon kolektivno, Božidar Jakac, A. G. Kos, Franc in Tone Kralj, Franc Zupan, B. Vavpotič, Valentin Kos ter člani zagrebskega Proletnega salona Vilko Gecan, Milivoj Uzelac, Marin Tartaglia, Marjan Trepše, Varlaj, Hugo Johan. Razstava je odprta dnevno od 9. do 1. in od 2. do 5. ure.

lj Ljudje vse vidijo... »Zagreber Tagblatt« priobčuje poročilo o ljubljanskem velesojmu. Ugotavlja dobri obisk kljub prvotnemu slabemu vremenu in računa, da se bo sklenilo za več sto milijonov dinarjev kupčij. Ugotavlja dalje, kako gladko se pri kupčiji sporazumevata šumadinski kmet in ljubljanski trgovec, dasi govorita oba vsak v svojem jeziku. Potem pa se peča poročilo z »importacij« vina v oddelek za vino in izraža mnenje, da »puščajo Ljubljančani v tem oddelku vse preveč denarja«. Maček bo hud!

lj Novi zvonovi v Šiški. K našemu večrajšnjemu poročilu nam »Zvonarna in Ljubljana« v št. Vidu nad Ljubljano poroča, da je že v ponedeljek, dne 3. sept. vtila zvonove za našo cerkev. Vtila jih je torej ravno čez en mesec po našem naročilu. Ker so zvonovi izredno dobro vtili, jih bomo, kakor smo že včeraj poročali, v nedeljo teden blagoslovili in izročili v varstvo sv. Jerneju.

»Naša kri« danes in jutri na Ljudskem odru. Vprizori jo »Krekova mladina«. Da ne bo prevelikega navala pri blagajni zvečer prosimo, da si preskrbite vstopnice prej. Danes in jutri so cel dan v predprodaji v Jugoslovanski strokovni zvezi na Stareni trgu 2-I. ter eno uro pred predstavo v Ljudskem domu. Torej danes in jutri na svidenje v »Ljudskem domu«.

lj Konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani. Vpisovanje v glasbeno šolo in na konservatorij se vrši te dni dop. od 9.—12. ure in pop. od 3.—5. ure v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici. Vpisnina znaša 10 dinarjev, članarina pa 25 dinarjev (za starše). Poučujejo se sledeči predmeti: a) glasbena šola: klavir, gosli, splošna glasbena teorija mladinsko petje. Ukovina za klavir odnosno gosli 70 Din, glasbena teorija je za gojenca ki obiskuje klavir ali gosli, prosta šolnina sicer stane 15 Din; b) konservatorij: solo petje 150 Din, klavir, gosli, flavta, klarinet, oboa, trobenta, rog, pozavna, čelo, kontrabas 90 Din, harmonija, kontrapunkt, instrumentacija, oblikoslovje, glasbena zgodovina z učence, ki obiskujejo kak drug glavni predmet 15 Din mesečno. Vpisovanje traja do 12 t. m. Po dosedanjem uspehu vpisovanja se deč, bo imelo isto zelo velik uspeh, ker iz pričakovati velikega števila gojencev, ta glasbene šole, kakor tudi konservatorija. Na zavodu poučujejo priznane profesorske moči tako da je uspeh pouka popolnoma zagotovljen. Kakšni pa so uspehi na Matici? Zavod so jasno pokazale lanske končne produkcije. Starše prosimo, da takoj vpišejo svoje otroke, ker se 13. prične že redni glasbeni pouk v vseh predmetih.

lj Kino Udmat. Samo danes 8. in jutri 6. t. m. predvaja zanimivo dramo »V diru 10 kilometrov«. — V ponedeljek nov spored »Udruženje klepetulj«. Začetek vsak večer ob 8. uri.

lj Tombola Zveze biv. sal. goj. bo po načinu tombole Jugoslovanske Matice. Kdor ima priložnosti zasledovati žrebane številke časopisju, izročiti tablice v varstvo odbora svojim natančnim naslovom; — zato plač 1.50 Din več, tako stane tablica 4 Din.

lj Zveza služkinj ima svojo sejo v ponedeljek, 10. t. m. ob pol 9. uri zvečer v društvenih prostorih. Udeležite se seje vse oddelke in zaupnice.

lj Društvo »Soča« vabi na svojo društveno prireditev, ki se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma. Na programu je: godba, petje, šalvi prizori in smešne burke, ki bodo na večjeja filistra spravile k veselju in dobri volji. Poskrbljeno je tudi za izvrstno kavljo (v lastni režiji) in vsakovrstni prirek, s katerim bodo gostom postregle v Primorke. Kdor če preživi par veselih ur med našimi živahnimi Sočani, naj ne zmanjda te prilike.

lj Ljubljanski trg. Trg je z blagom dobro založen promet življen. Opažati pri posameznih predmetih padanje ce

Dvignila se je pa cena teletini valed običajnega pomanjkanja v tem času. Cena moki je padla na 6.50 v detajlni prodaji za štev. 0. Mleko se dobi že za 3 Din liter. Veliko števil mlekaric zahteva še vedno po 4 Din, medtem ko prodajajo mlekarne vlec večjim režijskim stroškom po 3.50 do 3.75 Din. — Mesne cene: Goveje meso I. vrste 22 do 28 dinarjev, II. vrste 17 do 22, teletina I. vrste 29 do 30, II. vrste 28, svinjsko meso I. vrste 35, II. 30, mešana slanina 35 do 36, riba in sal 37.50, ameriška mast 35, domača 87 do 40. Piščanci od 15 do 25 po velikosti. — Surovo maslo 55, čajno 75, sir 45, eno jajce 1.75. Kilogram belega kruha 7 Din; od 10. septembra nadalje 6.50 Din za kilogram belega kruha in 5.50 za kilogram črnega. — Sadja prinese na trg večje množine, cene padajo. Letošnja cena za jabolka in hruške še ni ustaljena. Krompir 1 do 1.25 za kilogram, zgodnje zelje 2.50, kisló zelje 3.50, ohrovt 8, kolerabe 2 Din, paradižniki 5 Din, čebula 1 do 1.50. Gob letos še ni v večji množini na trg; cena 10 Din za kilogram.

Ij Davek na ponočni obisk gostila in kavarn. Mestni magistrat je prodal v navedenih mesecih sledeče število davčnih listkov za ponočni obisk gostila in kavarn: v marcu 33.100 za gostilne, 36.400 za kavarne; v aprilu 31.300 za gostilne, 26.400 za kavarne; v maju 41.900 in 32.600, v juniju 47.750 in 43.900, v juliju 42.800 in 26.450, v avgustu 47.800 in 29.000. Lansko leto se je prodalo davčnih listkov v juliju 51.800 in 25.400, v avgustu pa 45.744 in 26.990. Kakor se vidi, zvišanje davštine ni prav nič vplivalo na ponočni obisk gostila in pa kavarn. —

Ij Jesenske zasedanje ljubljanske porote se bo otvorilo v ponedeljek, dne 10. septembra tega leta.

Ij Tatvine v Ljubljani. Višjemu davčnemu nadupravitelju Karlu Senrena so bile ukradene 1000 Din vredne salonske hlače. — Trgovcu Rudolfu Pindniku iz Dravlj je bilo iz njegovega zunanega paviljona ukradena prednja plošča za rezanje mesa, vredna 240 Din. — Dne 6. t. m. je bilo vlomljeno v sobo Jožefa Zajca v Glinški ulici ter ukradena obleka in perilo.

Ij Krojaška obrt F. Može se je preselila v novozgrajeno vilo Pot v Rožno dolino št. 12. Onozarjamo na današnji oglaš.

Ij Higijenčna česalnica za dame O Fettič Frankheim, Ljubljana, Kongresni trg 19. Negovanje las. Ondulacija. Barvanje z L'Oreal Henne. El masaža lica. Manicura. Izvršuje vsa lasna dela. Kupuje odpadene in odrezane lase po najvišji dnevni ceni. Parfumerija. 5312

Narodno gledališče.

Sprememba opernega repertoarja. Radi velikega uspeha gospe Wesel-Poll, tenorista dr. N. Naste in gg. Betetta in Levarja pri sinočni operni predstavi, se na splošno izražajo željo v nedeljo, dne 9. t. m. ponovi drugo opero »Rigoletto« z istimi solisti v glavnih vlogah, t. j. gg. Betetto, Levar, Sfiligojeva itd. V torek, dne 11. t. m. »Carmen«, v sredo 12. t. m. »Tosca«. Vse te predstave z gostovanjem g. dr. Naste.

Veseloigra »2 x 2 = 5« se ponovi v soboto, dne 8. t. m. z Rogozom v vlogi pisatelja Abila. Začetek ob osmi uri zvečer.

Gostovanje tenorista dr. M. Naste v operi »Tosca«. V nedeljo, dne 9. t. m. gostuje drugi na našem odru znameniti tenorist dr. M. Nasta. Bivši večletni član in tenorist nekdanje dunajske dvorne opere in sicer kot Cavaradossi v operi »Tosca«. Naslovno vlogo poje gna Zikova, Scarpio Levar, cerkovnika Betetto. Nadalje sodelujejo Šubelj, Mohorič itd. — Opero dirigira in režira operni ravnatelj Rukavina. — V torek dne 11. t. m. gostuje dr. M. Nasta tretjič na našem odru kot Don Jose v operi »Carmen«. Pri tej predstavi poje naslovno vlogo ga Rewizceva. Začetek vsakokrat ob osmi uri zvečer.

Gledališki abonma. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani tem potom obvešča vse one, ki se hočejo abonirati za sezono 1923-24, da se sprejema prigrisi za abonma od ponedeljka 10. t. m. dalje v pisarni dramskega gledališča. Parternih sedežev v abonma D in E ni več na razpolago, pač pa še nekaj v abonmajih A, B, C in F. Balkonski in galerijski sedeži so še v zadostnem številu na razpolago. V spričo tega, da je balkon posebno v operi eno najbolj akustičnih mest v gledališču, vabimo reflektante, da se abonirajo tudi na balkonske sedeže.

Dijaški vestnik.

d Odborova seja ljubljanske podružnice S. D. Z. je v ponedeljek 10. t. m. ob pol 7. uri zvečer v Ljudskem domu. Vsi odborniki točno! — Tajnik.

Turistika in sport.

Avtomobilske tekme v Belgradu. Srpski avto klub priredi v četrtek, dne 27. septembra t. l. velike motorske dirke na nalašč za to prirejenem dirkalšču na Banjici. Dirkalci se bo v naslednjih skupinah: 1. avtomobilska hitrostna tekma za normalne tipe na 15 km; 2. hitrostna tekma motociklet na 15 km; 3. hitrostna tekma avtomobilov športnega tipa na 21 km; 4. hitrostna dirka avtomobilov dirkalnega tipa na 50 km. Prijavljena vozila se bodo to pot pri vseh skupinah uvrstila po vsebini cilindrov. Med Slovencev je svojo udeležbo že prijavil g. Viktor Barešič, ki je dosegel pri zadnji belgrajski tekmi na »Ford« jugoslovanski rekord. Prijave za udeležbo so doposlali sekretarjatu Srpskega Avto Kluba v Belgradu do 10. septembra t. l. in se obrazci dobe v Turist-Office na Aleksandrovi sesti štev. 8.

Izpred sodišča.

Mihail Volkov, rojen 14. avg. 1881 v Moskvi, mehanik in sofer, je svojemu službodajalcu Al. Dolničarju izmaknil zračno cev in bil radi tega pri sodišču obsojen na 3 dni zapor. — V noči na 17. majnika 1923 je bilo vlomljeno v plombiran vagon na dolenskem kolodvoru. Vlomilci so odnesli eno balo usnja v teži 61 in pol kg, zabojček čokolade in nekaj zamaskov. Tatovi so to skrilili v šupo mesarja Hama v seno. Ko je šel nekoč Hamov vajenec Alojzij Laurin v šupo po seno, je to usnje našel in povedal Jožefu Šerjaku in Ivanu Laniju. Vsi trije so dne 24. majnika ponoči šli v šupo in si vzeli več kg podplatov, ki so jih potem prodali. Obsojeni so bili Josip Šerjak in Alojzij Laurin na 2 meseca ječe, Ivan

Lani na 6 tednov, Jernej Laurin ter Franc Remec, ki sta bila po tatovih tudi deležna teh podplatov, pa prvi na 14 dni, drugi pa na 10 dni ječe. — Spomladi letošnjega leta se je v Zg. Berniku pred Svetlovo gostilno vnel prepir med Alojzijem Jenkom in Janezom Česnom. Med preprom je Alojzij Jenko udaril Česna s kolom po glavi ter mu pri tem prebil kožo in kost. Jenko je bil obsojen na 6 tednov težke ječe. — Dne 17. majnika je orožnik Jašovec na Rakeku spraševal za nekega zlikovca, ki je vrgl kamen v jedilni voz brzovala ter pri tem razbil šipo. Pri tem pa se ga je polotil Janez Tornič, samski delavec z Rakeka ter grozil z dvignjenim stolom in se zaletaval vanj Tornič je bil vsled tega obsojen na 1 mesec zapor. — Pošteno dekle je Anica Bevc, natakara, rojena 22. julija 1901 na Dunaju, ki ima prepovedan povratek. Radi tatvine je bila že dvakrat kaznovana. Dne 23. julija pa je zopet izmaknila Ladislavu Miletiču moško obleko v vrednosti 3950 kron. Obsojena je bila na tri mesece težke ječe. — Jakob Lenasi, rojen 1. maja 1889 v Godoviču

pri Idriji, je bil kot kovač zaposlen pri električni in gospodarski družbi v Žireh kjer je odnesel 23 vreč po 50 kg cementa. Zagovarjati se je moral pred sodiščem, kjer je bil obsojen na 2 meseca ječe.

Poizvedovanja.

Izgubila se je torbica z rdečo listnico, v kateri je bilo 1700—1800 Din, od južnega kolodvora proti Dunajski cesti, Gosposvetski cesti in dalje po cesti do Radovljice. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi na Poljanski cesti št. 5, I. Logar.

Našla se je manjša vsota denarja. Dobi se Poljanska cesta 50, trafika.

Zatekel se je srednjevelik pes, črnobeles in rujave barve z dolgo dlako. Lastnik ga dobi v Rožni ulici 7-L.

Vse šolske potrebščine:

Ročne torbice, voščeno platno, modri ovijalni papir, peresa, svinčnike, radirke, zvezke, mape, peresnice, risalni papir, barvice, risalne deske mape, risalna orodja in vse druge potrebščine priporoča

tvrdka
IVAN BONAC
LJUBLJANA
Šelenburgova ul. 5.

Molvoz Kanap Paviljon I 410

Dijaka 1 ali 2, mlajša, ali DIJAKI-NJI, sprejemem z vso oskrbo na stanovanje blizu Lichtenurnovega zadrž. Bajd Marija, Sv. Petra nasip 71/I.

Dr. Groyer

zopet ordinira

Dr. Ivan Hubad
okrožni in zobozdravnik
v Skofji Loki
ne ordinira
od 12 — 27 septembra.

Diplom absol. trgov. šole

Primerne mesta v trgovskem ali industrijskem podjetju. — Ponudbe na: Aloma Company, Ljubljana, pod: »Slovenca«, nemško, francosko. 5667

Vrvi Užeta Paviljon I 410

Knjigovodjo izurjenega, ISCEM za takojšen nastop. Oziram se le na prvovrstno moč z večletno prakso. Plača po dogovoru. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod štev. 5645.

Služba strojepiske,

ki je absolvirala državno trgovsko šolo, je oddati pri denarnem zavodu v Ljubljani. — Lastnoročno pisane prošnje z izpričevali in zahtevki o plači je vložiti do 15. septembra t. l. pri upravi našega lista pod številko 5628.

Izurjena šivilja za fina dela gre na dom. Vodovodna cesta 281, Sp. šiška. — Ističam naprodaj dobro ohranjeno MOŠKO KOLO.

Krojaškega pomočnika

za veliko delo, sprejemem. — ZUPAN-IC, Sent Vid štev. 56, nad Ljubljano. 5671

Krojaški pomočnik

ISCE mesta za takoj. Navajen je na vsako delo. — Ponudbe pod: »HROVATIČ ALOJZIJ, Mokronog. 5659

Na stanovanje sprejemem GOSPODIČNO k mali rodbini. — SELO štev. 37. 5679

žagarja

za samico s 3 rezili. (takoj) SPREJMEM z dobrimi spričevali in večletno prakso. PRULE 8, Ljubljana. 5637

UČENKA

starega približno 15 let, pridnega in poštenega, SPREJMO takoj v manufakturni veletrgovini na Gorenjskem. — Dopise je poslati pod številko 5584 na upravo »Slovenca«. 5584

ISCEM pridnega, treznega ŽAGARJA

ako mogoče tudi MLINAR, samec, ali z malo družino — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod številko 5658.

Dijakinio sprejmejo na hrano in stanovanje pri boljši rodbini v bližini učiteljskega. Naslov se izve v upravnistvu lista pod štev. 5594.

Prirezovalca

za gornje dele, izurjenega, SPREJMEM. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Naslov: FRANC KRALJ. Novi Vodmat, Društvena ulica štev. 64. 5517

Rabljeni pisalni stroji

najboljših znamk, dobro popravljeni, NA-PRODAJ. — ANT. RUD. LEGAT, MARIBOR, Slovenska ulica štev. 7 — Telefon štev. 100. 5693

Pošteno dekle

ki zna kuhati in vsa druga dela, dobi dobro službo pri družini treh odraslih oseb. Nastop 1. oktobra. — Pismene ponudbe na upravo lista pod »TRAJNA«. 5649

Šivilja se priporoča za dela po hišah. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod številko 5677.

Dva dijaka sprejme na stanovanje in hrano boljša družina. Nadzorstvo dobro. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod štev. 5700.

Izgubil se je na kolodvoru nov A. KLARINET, tvrdke Ed. Pope. Dresden. Najditelj se naproša, da istega odda ali naznani na upravnistvo »Slovenca« pod štev. 5701 v Ljubljani proti nagradi 300 Din.

Stenotipistinjo

izurjeno v strojepisju in stenografiji, zmožno slovenskega, nemškega eventualno srbohrvatskega jezika, ISCE za takojšnji nastop večje tovarniške podjetje pri Ljubljani. — Oziralo se bo le na prvovrstne moči z večletno prakso. — Ponudbe s prepisi spričevali referencami in sliko je nasloviti pod: »MARLJIVOST 5587« na upravo »Slovenca«.

Šivilja išče mesta

kjer bi bila gospodinja v pomoč in bi se izučila kuhanja. Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 5309.

Sprejemem dva dijaka

iz nižjih razredov. Prednost imajo s kmetov. — Naslov v upravi lista pod št. 5530.

SPREJMEM TAKOJ IZVEZBANO

pisarniško moč

in VAJENKO. — Pism. ponudbe: I. CERNE, Ljubljana, Dunajska 28.

KUHARICO

ki opravlja vsa hišna dela, ali pa SLUŽKINJO ki zna samostojno kuhati, ISCE boljša trgovska hiša na deželi. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe na upr. lista pod »Poštena 5589«.

Veščak v knjigovodstvu:

absolutno zaupna oseba, nudi trgovcem, večjim obrtnikom in podjetjem strok. nasvete za vpeljavo trg. knjigovodstva: po italijanskem, nemškem ali ameriškem dvo-stavnem načinu ter v zahteri medsebojni kombinaciji, kakor jo zahteva dotični obrat. V ta namen gre tudi izven Ljubljane. Prevzame nadalje redno sodelovanje in stalno kontrolo že upelanih knjigovodstev, nujno sestavo bilanc, revizijo posebno zamotanih slučajev in druga strok. dela. Honorar po dogovoru. — Ponudbe pod »Veščak v knjigovodstvu« na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Kateri trgovec ali tovarnar usnja

da vsakovrstnega blaga v komisij-sko prodaje proti mesečnemu obračunu? — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod štev. 5586.

Instrukcije v vseh predmetih, posebno v francoščini in angleščini daje bivši učitelj, paedagog, z izborna kvalifikacijo. — Ponudbe na upravo lista pod: »INSTRUKCIJE 5619«.

LAN PREJA PLATNO Paviljon I 410

Jeziki!

PT. občinstvu, zlasti trgovcem in obrtnikom, najviljudneje naznanjam, da sem otvoril oblastveno odobreno pisarno za PRESTAVLJENJE SPISOV IZ TUJIH JEZIKOV v slovenščino in obratno. — Jamčim za pravilnost prestave. HONORAR ZMEREN. Viljudno se priporočam za cenj. naročila. — Hinko PRIVSEK, LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 18, I. nadst., poleg sodišča. 5013

Dijake nižjih razredov sprejmejo pri boljši rodbini na hrano in stanovanje. — Naslov pri upravi lista pod šifro: »DOBRA OSKRBA 5379«.

SPREJMEMO več dobrih, samostojnih krojaških pomočnikov

a male in velike komade — konfekcijsko delo. — Le zmožni in trezni naj se avijo v pisarni Emonska cesta št. 8. — SAMOSTOJNI MOJSTRI pa dobe delo proti garanciji ali kavciji NA DOM.

Postrežnico zanesljivo in pošteno, sprejmejo takoj v bližini kolodvora. — Naslov pove uprava lista pod štev. 5617.

Učenka 16 let, z deželo, želi mesta v trgovini z meš. blagom, tudi na deželi. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 5600.

I 410 razstavlja
Anton Šinkovec d. d.
Grosuplje.

Naznanilo preselitve.

Vsem cenjenim naročnikom ter slav. občinstvu si usojam naznaniti, da sem se PRESELIL s svojo krojaško delavnico iz KOLODVORSKE ULICE št. 18 na POT V ROŽNO DOLINO št. 12, ker si usojam prositi še za nadaljnjo naklonjenost. — FRAN MOŽE, krojač.

MEDU NA CENTE dobite, ako si naročite PRISTNE

»A-Ž« panje.

Specielna zaloga v št. Vidu nad Ljubljano št. 4. Erman in Arhar, mizarstvo.

ELEGANTNE**JEDILNICE in SPALNICE**

stalno NA ZALOGI pri ERMAN in ARHAR, št. Vid 4, nad Ljublj.

Stroj za strešno opeko

iz cementa (FALZ), prvovrsten, nerabljen 250 modelov in z vsemi pritliklinami se PRODA za 11.000 Din. — Ponudbe pod »STROJ 5687« na upravo »Slovenca«.

Štedilnik OMARA in več drugih stvari ceno naprodam. — Ljubljana, Breg št. 2, I. nadstr. 5696

Naznanilo.

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem DTVORILA v SP. ŠIŠKI, Jernejeva c. 58

trgovino z galanterijo

in SOLSKIMI POTREBŠČINAMI ter se lozadevno priporočam.

IVANKA BIZOVIČAR.

Nc V 38-23.

Dražbeni oklic.

Dne 11. septembra 1923 ob pol 10. se prodajo v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 10 po javni dražbi OBLEKE, TEHNIŠKI INSTRUMENTI, KNJIGE, 3 PANTONI itd. 5502

Stavbena parcela

z industrijskim tirom, v najlepši legi, je ceno naprodam. — TAVČAR in SVETINA, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6. 5688

VELIKA HIŠA ob glavni cesti, na periferiji Ljubljane, z gospodarskim poslojem in lepim vrtom ter s takoj prostim stanovanjem za kupca, ugodno naprodam. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5689.

Nova vila v sredini Ljubljane, z vsem komfortom, s takoj prostim stanovanjem, ugodno naprodam. Naslov pove upr. lista pod št. 5690.

Govorni avto

FROSCH BISSING

POCENI NAPRODAJ. — AVTO FLORJANČIČ, Ljubljana.

Prodaj pupo za šivilje

(FAVORIT - BUSTE). — Slomškova ulica št. 4, I. nadstropje, levo. 5648

Dobro idočo gostilno

DEM V NAJEM ali na RAČUN. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5598

Ivan in Angela Simončič roj. Polajnar, naznanjata prežalostno vest, da je danes umrla njuna nadvse ljubljena hčerka edinka, oziroma sestra

Tinka

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 9. septembra ob 2. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu. Ljubljana, 7. sept. 1923.

Mestni pogreb. zav. v Ljubljani.

Plinov motor 6HP

proda Jugoslov. tiskarna v LJUBLJANI.

Železne okrogle stopnjice

(SCHNECKENSTIEGE) 3 m 80 cm visoke, kompletne, PRODA SIMON KMETEC v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26. 5636

PRODAJ veliko množino VINSKIH SODOV

in 5 močnih HRAMNIH SODOV po 40 hl za vino, pivo ali žganje. — AUGUSTIN, SP. ŠIŠKA, Jerneja cesta 231. 5471

Klavir

kratek, prvovrstne kakovosti, predvojno delo, z okvirjem iz medi, je radi selitve ugodno naprodam. — Naslov v upravi pod št. 5661.

Dobro goveje meso

NAPRODAJ na stojnici IVANA MOLTER, pri Zmajskem motu, kilogram 17 do 18 Din, in v SP. ŠIŠKI, Kanaškova cesta 303, v novi mesnici, dopoldne in popoldne

Hrastove spalnice

masivne, solidno, jamčeno delo, ima naprodam Ivan MERHAR, Stanečič št. 21, pošta Šent Vid nad Ljubljano. 5680

STAVBENO PARCELO

za enodružinsko hišo, v izmeri 600-1000 m², v zdravi in pripravi legi in ne predalet od mesta, takoj KUPIM. Ležati mora ob porabni dokončani cesti, ob mihi napeljanem vodovodu, kanalizaciji in električni razsvetljavi. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Parcela 5672«

Vilo ali enodružinsko hišo

KUPIM takoj, novo, staro ali v zidavi se nahajajočo, s 4 sobami, kuhinjo, kopalnico in pritliklinami, z električno razsvetljavo, vodovodom in kanalizacijo. Pogoji: takoj prosto stanovanje in samouporaba hiše. Prekupčevalcev ne honoriram. — Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Enodružinska hiša 5673«.

Parna lokomobila

25 HP, trdke LANZ, dobro ohranjena, po ugodni ceni takoj NAPRODAJ. Ogleda se še lahko v obratu. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca«. 5674

Spalna oprava

nova, moderno izdelana, iz trdega lesa, ugodno naprodam. — Ogled pri mizarju J. Velkavrh, Krakovska ul. št. 7, Ljubljana.

Elektromotor istomerni tok, 220 amp., 5 KS, malo rabljen, proda za zmereno ceno G. Bolte, Ljubljana, Igriska ul. 11

Dva mlada psa

dobra čuvaja, NAPRODAJ. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5686.

KUPIM VILO ali pa POSESTVO v Ljubljani, Kranju, Kamniku, Novem-mestu, Mariboru ali v okolici. — SLIVAR, LJUTOMER. 5620

KUPIM**več voz mrve**

sladke, nepokvarjene. — A. SUŠNIK, železnica, Ljubljana, Zaloška cesta.

Posestvo Moste 14,

obstoječe iz hiše, lepega vrta, njive, kozolca, za ceno 950.000 kron naprodam. — Pojasnila daje VODNIK FRANČ, Slomškova ulica št. 21, Ljubljana. 5697

Najboljši premog, drva in oglje

KUPITE najceneje pri DRUŽBI ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8, telefon št. 220. 2447

Motorji

za vrtilni tok 220/380 voltov, 3, 4, 5, 7½ KS, prvovrsten izdelek s tukajšnje zaloge, globoko pod dnevno ceno.

Elektro-industrija München.

Velesojm, PAVILJON »H 292«.

Kiseljak

Zagreb

Glavica št. 60

Tel. 18

Beograd

Balkanska ul. 25

Tel. 30-05

Brzjavci: Stroj

Popravlja manometre, vacuummetre, termometre, pirometre in slične aparate v lastnih delavnicah.

Manufaktura KRISPER Pridelovanje vate

Ljubljana, Rožna ulica št. 19.

Prideluje in ima v zalogi vse vrste pamučne VATE. — Za odeje, krznarstvo, bandažiste in konfekarje.

Pile, rašpe

vsakovrstne, izdelane in nasekane v najboljši kvaliteti kakor tudi stare nakupnje

Ivan Figar

pičarski mojster

Ljubljana

Hrenova ulica št. 19.

STANOVANJE

prijazno in zračno, v bližini dolenskega kolodvora, obstoječe iz dveh sob, kuhinje, predsobe in vseh pritliklin, tudi pralnica in souporaba vrta, se takoj ZAMENJA proti enakemu ali večjemu v sredini mesta. — Natančnejše informacije v Krojaški ulici št. 5, I. nadstr., od 6. do 8. ure zvečer.

Naprodaj!

GOSTILNA in TRGOVINA s posestvom 13 orolov, ob železnici na Gorenjskem, z vsem invent., za 350.000 Din.

GOSTILNA zelo prometna, v večjem industrijskem kraju, z vsem kuhinjskim, gostilniškim in kletarskim inventarjem, za 325.000 Din.

DVE DOERIDOČI GOSTILNI sredi Ljubljane, ena za 400.000 Din, druga za 625.000 Din.

VEČ VIL z vrtom in prostimi stanovanji v Ljubljani in irven Ljubljane, v ceni 300.000. Din do 1.000.000 Din.

KMEČKO POSESTVO 22 orolov, z enonadstropno hišo in gospod. poslopji, arondirano za 275.000 Din.

MLIN enonadstropen, 20 minut od železnice, s 4 pari kamnov, za 150.000 Din.

GRAD 11 sob, s parkom, vrtom in vpejano gostilno na Gorenjskem, za 175 tisoč dinarjev.

Razen tega TRGOVSKE in OBRTNE HIŠE, razna kmečka poslasta od 3-80 orolov, STAVBNE PARCELE od 15 Din za 1 m naprej, INDUSTRIJSKA PODJETJA itd.

v Realitetni pisarni,

Ljubljana, Poljanska cesta št. 12.

Vsakovrstne PILE in RASPE

izvrstno nasekava ter kupuje stare po najvišjih cenah IVAN FIGAR, pičarski mojster, Ljubljana, HRENOVA ulica 19.

Lep osebni AUTO

znamke Nessesdorfer, 14/45 HP, skoraj nov, zelo lepa karoserija s 6 sedeži, NAPRODAJ po ugodni ceni. Na ogled: Ljubljana, MARTINOVA CESTA 30.

Realitetna pisarna

ARZENŠEK & COMP., d. z o. z., C. 44, Kralja Petra c. 22, IMA NAPRODAJ:

hiše, vile, graščine, gostilne, trgovine, vsakovrstna kmetijska poslasta, gozdna in veleposlasta, žage, mline i. t. d.

Telovadni zavod

v katerem se goji masaža in telovadba za okrepitev in razvoj telesa, da prepreči krivljenje hrbtenice. — Zavod se nahaja: Stritarjeva ul. št. 9/L, zadnji trakt. 5571

Gradbeno podjetje

Arhitekti

V. KRAINER & Co.

Jesenice. (Gorenjsko).

Stavbna vodstva:

Ljubljana, Domžale, Zagreb.

Izvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune, načrte, cenitve, posebni: oddelci za arhitekturo.

Priporočam se za vsakovrstna popravila ORGEL in HARMONIJEV.

Imam v zalogi IZGOTOVLJENE

harmonije

ter izdelujem tudi po naročilu.

FR. JENKO

izdelovatelj orgel in harmonijev, MENGEŠ 104, Slovenija. 5615

Broj 3124-23.

Konkurs.

Državnoj bolnici u Sarajevu trebaju odmah

dvije Ispitane babice (primalje).

Molbe (sa takšenom markom od 3 Dinara) treba poslati Direkciji Bolnice najdalje do 20. SEPTEMBRA 1923 sa ovim dokazima:

1. Da su zavičajne u državi Srba, Hrvata i Slovenaca;
2. da su vješte u pismu i govoru srpsko-hrvatskom, ili koem drugom slovenskom jeziku;
3. da imaju najmanje dvogodišnju praksu na kojem većem rodilištu;
4. da prilože krani ili rodni list;
5. lekarsko uvjerenje i
6. uvjerenje o političkom i moralnom vladanju.

Početna godišnja plaća je hiljadu dvije stotine Dinara, uz to soba sa mještajem, hrana i doplatka na skupoću od 17 Dinara dnevno. Namještenje je prve godine privremeno a postaje poslije uspješne jedno godišnje službe stalno (sa pravom na mirovinu).

Direkcija državne bolnice u Sarajevu

dne 23. avgusta 1923.

Direktor: DR. JAKOVLJEVIĆ s. r.

Trgovci pozor!

Pod jako ugodnimi pogoji je

naprodaj dobro vpeljana trgovina

v zelo prometnem kraju v Sloveniji. ODDA se tudi brez blaga. — Cenj. ponudbe na upravo lista pod »VELETRGOVINA«.

Gričar & Mejač - Ljubljana

Zaloga oblek za gospode, dame in otroke
Samo Selenburgova ulica številka 3

TELOVADCI! - SPORTNIKI!

naročajte orodja pri tvornici telovadnega in sportnega orodja
J. ORAŽEM, RIBNICA (Dolenjsko)

Ustanovljeno l. 1881

Solidno! Brezkonkurenčno!

Najboljše reference!

Obnovitev starega in pokvarjenega orodja! Zmerne cene!

Predilnica za žimo Leo Matajč

: (Anton Globočnik) :

Stražišče pri Kranju

dobavlja vsako množino vseh vrst

Žime za žimnice, tapetniška in sedlarska dela

V zalogi imam tudi belo in črno žimo od 70 cm dolge, ter za ščetkarje 27/32 cm dolgo

Kupujem:

po najvišjih cenah netočeno konjsko, govejo žimo in ščetine

Za nakup vsakovrstnih strojev in orodja za poljedelstvo in obrt, z bogato zalogo vsakovrstne kuhinjske opreme in vsega v železninsko stroko spadajočega blaga se priporoča tvrdka:

SCHNEIDER & VEROVSEK

trgovina z železnino

v LJUBLJANI, Dunajska cesta št. 16.

ODDAM V NAJEM za dobo desetih let
električen obrat z 20 H. P.

z jako obsežnimi prostori in zemljiščem, pripravno za vsako industrijo, oddaljeno samo 5 minut od postaje. - Istotam naprodam ozir. se oddajo v najem novi STROJI za mizarstvo. Cenjene ponudbe na Aloma Company, anonimna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3, pod šifro: «20 HP.»

JOSIP KREGAR

oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster
Cesta na Kodeljevo 2 Ljubljana

izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela in sicer vodne in nadtalne stavbe ter umetno tesarstvo. Prevzamem po danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil, ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostreša balkone, vrtno utice, verande, ter razna druga vrtna arhitekturna dela. Stopnice, dekorativne stropove, ter dekorativne stenske opaže.

Odobreno od ministerstva Narodnega zdravja novoiznajdeno in klinično preizkušeno zdravilo kot najboljšo sredstvo proti revmatizmu je

„Radio balsamica“

dr. Ivana Rahlejeva

Zdravilo je patentirano in zaščiteno z znamko v naši državi in v vsem kulturnem svetu. Izdeluje in razpohaja se po vsem svetu samo iz laboratorija dr. IVANA RAHLEJEVA iz Bleda, sedaj preseljenega v Ljubljano v Beograd. Za informacije se je obrniti na laboratorij

dr. Ivana Rahlejeva, Beograd, Kosovska št. 43.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d., proslavljena Ljubljana.
POLJANSKA CESTA ŠT. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških ČEVLJEV iz telečjega boka v vseh bojah, govedjega boka in rjave kravine.

SOLIDNO DELO!

3480

NIZKE CENE!

Julio Meinl
d. d.

Uvoz kave
Utemeljeno 1862

ZALOGA KLAVIRJEV

in pianinov naj- boljših tovarn

Bösendorfer, Czajka, Ehrbar, Schweighofer, Original Stingel itd.

Jerica Hubad roj. Dolenc

Ljubljana, Milšerjeva ul. 5.

UNITED STATES LINES

v NEW-YORK iz Southampton - Cherbourg

Leviathan

18. septembra, 9. in 30. oktobra, 20. novembra, 11. dec.

iz Bremena čez Southampton in Cherbourg v New-York

George Washington

21. septembra, 24. oktobra, 28. novembra

Pres. Arthur 13. sept. 8. okt. America 26. sept. 31. okt.

Pres. Roosevelt 3. okt. 7. nov. Pres. Fillmore 4. okt. 8. nov.

Pres. Harding 10. okt. 14. nov.

Odnos iz Southampton in Cherbourg 1 dan pozneje.

Vse podrobnosti pri naslednjih naslovih:

UNITED STATES LINES

Beograd: Palata Beogradske Zadruga, Preko Hotel Bristol'a,

Zagreb, Srednja Savez Hrvatskih seljačkih Zadruga,

Mihanovičeva ulica 2, preko puta kolodvora,

Ljubljana, Bredarstvo Zjedinenih Ameriških Držav, Du-

najska cesta 29.

Sarajevo, Savez Hrvatskih Seljačkih zadruga za Bosnu i

Hercegovino, Aleksandrova ulica 52.

Sušak, Banka za Pomorstvo.

Posetite na velesejmu

Novost! paviljon „I“ Novost!

domaćih tovarn čevljev tvrdke PETER ROZINA & KO.,
pod zaščitnim znakom „PEKO“

Najnovelša izdelava „PEKO“ galanterijskega blaga!

Galanterijsko blago domačega izdelka.

Centralna vnovčevalnica

priporoča svoje prvovrstne mesne izdelke vsem cenjenim odjemalcem, vsaki dandvakrat sveže hrenovke, lačenke, jetrne pašete, druge klobase in najizbranejšo specialiteto. Nadalje razpolaga z vsemi vrstami prekajenega mesa, — Peča se z žvo in zaklano živino, ter razprodaja na nvojih stojnicah na Vodnikovem trgu goveje meso po konkurenčnih cenah.

Centralna vnovčevalnica
družba z o. z. LJUBLJANA.

Export

Mesni izdelki
Prekajeno
meso
Goved

Zajamčeno popravljene

Lokomobile

točno iz skladišč
Zagreb in Ljubljana

Wolf-Lanz

vsake velikosti.

Stabilne in vozeče

lokomobile

Lokomobilni kotli

Enoletno tvorniško

jamstvo

Prvorazredno generalno

popravljene

Popolnoma preizkušene

Kurjive z vsakim

gorivom

Braća Fischer

d. d.

ZAGREB

Pantovčak 5

Jefika!

DR. PEČNIK ordinira za pljučne bolezni
vsak petek, tudi v četrtek, v Sv. Jurju
ob južni žel. — ČITAJTE NJEGOVE
3 KNJIGE O JETIKI! 3378

Kurilne naprave,

vodovodne naprave,

popravilo in postavitve kotlov za

visoki pritisk,

elektrotehnične naprave vseh vrst

Stegu in drugi,

VIČ - GLINCE 5.

Pisarna: Ljubljana, palača Ljubljanske
kreditne banke, Dunajska cesta 1b/III

Barborič - Završan

MODISTARIJA in preoblikovalnica —
Ljubljana, Mesni trg 7. — Velika zaloga
klobukov, nakita in modist. potrebin.
Preoblikujejo se klobuki za DAME in
gospode po najnovejših vzorcih. 5355

Marija Rogelj

trgovina z MANUFAKTURNIM blagom
in PERILOM za gospode in dame

se nahaja sedaj

v LINGARJEVI ULICI ŠTEV. 4

(druga ulica pred frančiškani mostom.)

BLAGO DOBRO! CENE NIZKE!

Kostanjev LES

za TANIN, razrezan na 120 cent. in de-
beline od 10 do 30 cent. — se KUPI vsa-
ko množino po najvišji dnevni ceni. —
Ceni. ponudbe z navedbo cene in mno-
žine franco vagon je poslati na upravo
lista pod «KOSTANJEV LES 500».

NAJCENEJŠE in najboljše KRITJE je

»AZBEST« CEMENTNI ŠKRILJ.

Dobavlja in krije «KAMENIT», tovarna
umetnega škrlja in elektrana, LAŠKO.
Ustanovljena leta 1910.

!!! AUTO !!!

BENCIN PNEUMATIKA
OLJE VSA POPRAVILA
MAST IN VOZNE

JUGO-AUTO d. z o. z. v Ljubljani.
Le prvovrstno blago in delo po solid-
nih cenah nudi

HIŠA

s 1035 m zemlje, pri hiši brajše, 10 min.
od Celja, lepa lega, NAPRODAJ. — Po-
izve se pri FRANC SODERSNIK, Laya
št. 19 pri Celju. 5550

CEMENT, PREMOG, STREŠNA OPEKA

stalno v zalogi pri H. PETRIČ, Ljub-
ljana, Dunajska cesta 33. — Telefon 366.
Skladišče «Balkane» 5028

Razstava!
v lastni hiši.

Priložnost
imate za nakup vsakovrstne železnine po
najnižjih cenah
ako si ogledate po posetivi velesejma bogato zalogo pri

Zalta & Zilič
trgovina z železnino na debelo in drobno
Ljubljana
Dunajska cesta št. 11.

Razstava!
v lastni hiši.

Pisalne stroje na obroke

The Rex Co.

Telefon 268.

Ljubljana

Gradišče 10.

Zahtevajte! Povsod Zahtevajte!

„AMBRA“ parfume

Eau de Cologne Special — Eau de Cologne Double — Lepotila vseh barv in kvalitete — Prašek in pasto za zobe — Vodo za usta, najboljša sedanjost — Lanolin Cremu original — Shampoo tekoči Specialiteta: „AMBRA“ voda proti izpadanju las. Od danes priznato edino sigurno sredstvo te vrste. — Vsi „AMBRA“ parfumi in kosmetički preparati, enaki francoskim izdelkom.

Glavna zaloga: ZAGREB, Gajeva ulica 47. — Zahtevajte cenike!

ZAHTEVAJTE
POVSOD

VELESEJEM PAVILJON
„L“-472

„ETA“
GORCICO (SENF)
KATERA SE ODLIKUJE
PO SVOJEM IZREDNEM
OKUSU IN KAKOVOSTI!

VELESEJEM PAVILJON
„L“-472

„ETA“
TOVARNA GORCICE
DRUŽBA Z O. Z. KAMNIK

Tovarniške objekte

primerne za izdelovanje lakov,

velika tovarna lakov v inozemstvu. Eventuelno sodelovanje ni izključeno. Ponudbe na

Ludovik Marx, WIEN I., Spiegelgasse 4.

Veliko zalogo

poljedelskih strojev

priporoča

Franc Hiti, Ljubljana
So. Martina cesta št. 2

Kandite

raznoversne in

SOL

morsko, zmleto

Na III. Ljubljanskem velesejmu paviljon L št. 475.

prodaja po najnižjih cenah

„MANA“

tovarna kanditov in mlenje
dišav in soli

Ljubljana

Rimska cesta št. 6.

Klavirje

planine, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo. — Največja izbira v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glasnih instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno. — Alfonz Breznik, b. mč. Glasb. Mat., Ljubljana, Kongresni trg 15

Parna žaga Fran Ravnikar

mesni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Zvezke vseh vrst,

za ljudske, meščanske, srednjele
trgovske šole.

Trgovske knjige, mape, bloke itd.

izdeluje in razpošilja

Papirna industrija in knjigovodnica

Anton Janežič, Ljubljana,

Florjanska ulica št. 14.

VILLA DR. PEČNIK

Rogaška Slatina.

Zdravniška penzija, oddihališče, sanatorij. Za notranje bolezni, za oslabele, za katjarje pljučnih vršičkov. Obilna izvrstna hrana. Krasna južna lega. — Prospekti!

Izmed najlepših in najcenejših MOLIT-
VENIKOV je DR. ŽDEŠARJEVO

NAVODILO

ZA PRAVO POBOŽNOST DO
MATERE BOŽJE.

V knjižici sta 2 sv. maši. Cna vez. Izvodu 6 Din, po pošti 1 Din več. Dobi se pri «Ničmanu», v «Novi Založbi», «Slogu» na Poljanskem nasipu 10 v Ljubljani in v drugih knjižarnah. — Kdor naroči vsaj 10 izvodov, dobi 15 odstotkov popusta!

Sentjanški PREMOG

se dobi po ugodnih cenah vsako množino. — Prodajni urad šentjanškega premogokopa, Ljubljana. Krekov trg 10

Sivalne stroje, kolesa, motorna kolesa

in vse dele dobite najceneje pri

S. AD. ENGL,
SUBOTICA.

Preprodajalci
zahtevajte brezpogojno cenike
RAZSTAVA NA VELESEJMU

VELIKA ZALOGA

klobukov in slamnikov

se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Slobu, pošta Domžale.

Vzorci se vidijo na velesejmu paviljon L oddelek 497, pri vhodu prvi na desno.

Prevzemajo se tudi stari

klobuki in slamniki v po-

pravilo pri KOVACEVIČ

i TRŠAN v LJUBLJANI,

Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.

Zaloga v Celju, Gosposka ulica 4.

INŽ. M. MIHOR

TEHN. PISARNA — ZASTOP. TVORNIC

LJUBLJANA, SLOMSKOVA ULICA 7

Projektuje, dobavi, ocenjuje in preizkuša

STROJE

Strojne naprave, orodje, žel. konstrukcije, transportne in industrijske naprave.

Nudi tudi ugodno PRODAJO ali NAKUP ter sprejema prijave iz tuj. in inozemstva za vsake vrste na prodaj stolov, dobro ohranjenih

rabljenih strojev.

VELIKA
ZALOGA PORCELANA!

EMAJLIRANA

in luksuzna posoda!

Priporoča se ANA KUS, Ljubljana, Resljeva c. 4 (prej trgov. barv g. Hauptmana)

Stavbenik

Rud. Ročak

v Trbovljah

zvršnje vsa stavbena dela — lastn

tesališče — izdelovanje stopnic

Teraco-tlak

Brezkonkurenčne cene!

Najnovejša IZNAJDBA!

Brez kvarjenja blaga KEMIČNO SNA-

ZENJE in vsakovrstno BARVANJE

OBLEK.

ANTON BOC,

Ljubljana, Selenburgova ulica 6,

L. nadstr. Glince - Vič 46.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica 24.

Cele opreme

ZA NEVESTE in obhajanje (entlanje) izdeluje točno in solidno novo otvorena izdelovalnica perila P. JANCIGAJ, Rešljeva cesta št. 29, L. nadstr., levo.

STROJE za surovo
maslo znamke
„LAKTOR“
v velikosti od 2-50
litrov dobavlja po
najnižjih cenah

ČUČEK & KOUBIK,

tovarna gospodarskih
strojev

Strnišče.

„PRUNUS“

tvornica za konzervir. voća i povrća d. d. NOVI SAD

Brzojavni naslov: „PRUNUS“.

Telefon interurban 294.

Rač. pošt. ček. zavoda Zagreb 46.287.

Preporuča svoje proizvode u svim vrstima kompota, jamvočne marmelade, povrčne konzerve, paradajz-puree i ekstrakt priugotovljen po taljanskom sistemu, specijalitet «papríkovač», kiselih krastavica, paprika, pfeferona i ribani kapus po znajmskom sistemu. — Najbolja podvorba zajamčena.

Razstavljalni prostor na Velesejmu PAVILJON L, BR. 480.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. z. o. z. — sedaj poleg nunske cerkve,

poleti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.

Hranilne vloge se brez odbitka rentnega in obrestujejo po 6% invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%

Hranilne vloge vezane na dobo pol teta po 6 1/2%

Večji zneski se obrestujejo po dogovoru.

Veletrgovina z

železnino, orodjem i. t. d.

Fr. Stupica

v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1.

POLJEDELSKI STROJI.

Stavbeni material. — Zaloga smodnika (baruta) in vseh drugih raztreljiv.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

premog iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno I. čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brokete.

Naslov:

Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/11.

Vseh vrst kovinskih naročil za bakreno kotlarstvo, kleparstvo, vodovodne in klosetne naprave izvršuje točno in solidno Prod. zadruga kleparjev, kotlarjev

v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 18.
Opozorjamo cenjene čitatelje na razstavo v paviljonu F 150

Josip Jug

pieskar in likar za stavbe, mostove in pohištvo
Ljubljana, Rimska cesta 16.

Specijalni oddelci:

Črkoslikarstvo na steklo, pločevino, zid, les, platno itd.
Prvovrstni, najmodernejši in največji atelje za dekorativno in umetno slikanje, kakor tudi slikanje grbov, alegorij ter cerkveno slikanje.

Najnižje konkurenčne cene!

Točna, solidna postrežba.

Moste - Ljubljana, Zaloška cesta 67.

Stavbeno podjetje Ivan Ogrin

Ljubljana, Gruberjevo nabr. 8

se priporoča za stavbena dela ter nudi po zelo nizkih cenah

opeko

vseh vrst (strešno, zarezano in navadno opeko (bobrovec) žlebnike, opeko za tlak) in cementne cevi. Lastna opekarna na Črnučah, Zaloga tudi v Ljubljani.

VILA za eno obitelj

TAKOJ ZA VSELITI, najmoderneja, 7 sob, elektr. razsvetljava, vodovod itd. v lepi četrtini mestn. parka, s sadovnjakom, vrtom za zelenjavo in parkom poceni NAPRODAJ. — Vprašati je pod šifro: «VILA IV-33» pri INTERREKLAM d. d. ZAGREB, Palmotičeva ulica št. 18.

American d. o. z.

Uvoz na debelo IZVOZ

Paviljon H, prostor 289 na Velesejmu

Upravištva časopisov in podjetja, ki razpošiljajo periodične cirkularje, opozarjamo, da si ogledajo ameriški ročni stroj za lepljenje naslovov. Ena oseba jih prilepi 3000 na uro. Zelo enostavno delo. Velik prihranek na stroških dela. — »GILLETTE« ameriške brivne priprave po polovični ceni. — Za lesne trgovce in lastnike gozdov: Preizkušene ameriške lahke motorne žage za podiranje dreves in razžaganje na hlode. — Imamo tudi druge prvovrstne konkurence zmožne ameriške produkte, za katere se oddajo odgovornim interesentom

Zastopstvo za celo Jugoslavijo!

RUEL MOTIKO

VSEH ZNAMK ZA AVTOMOBILE IN KOLESA

FOREC

LJUBLJANA - PALAČA LJ-KR-BNK

Cenj. občinstvu priporočam svetovno znane šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremah za rodbinsvo in obrtno rabo ter vse posamezne dele, olje, igle za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasib 7.

Poduk v vezenju brezplačen. Isto tam galanterija, srajce, kravate, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, gumbi, žlice, noži. Na veliko in malo. Večletna garancija. Cene najnižje.

Vsakdo, ki želi res dobro damsko ali moško obleko,

tudi po meri, naj ne zamudi prilike oglasiti se v Zidovski ulici štov. 5.

Brata Brunskole Ljubljana.

Alojzij Lenček nasl. sin

Irgovina s kleparskimi izdelki.

Stavbeno kleparsivo.

Sv. Petra cesta št. 29.

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Arhitekt in mestni stavbenik

Viljem TREO

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10.

Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.

se priporoča za zgradbe vseh vrst

ter izvršuje načrte in proračune.

miši, podgane, stenice, škarki
n vsa golazen mora poginuti, ako porabite moje najbolje preizkušene in splošno hvaljene sredstva, kot proti volikim in bišnim mišim Din 7-50, za podgane Din 7-50, za šurke Din 10, za stenice Din 7-50 uničevalce moljev Din 6-— proti mrčesom Din 7-50; maslo proti ašam in ludeh Din 4-— in živini Din 4-—; za nati v obliki in perila Din 7-50; proti mrčesom na sadju in zelenjavi proti mravljam Din 7-50. Pošilja po povzetju Zavod za ekaport „ARTES“ kem. laboratorij M. Jünker, Petrinjska al. 3. Zagreb 39. Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Šampanjec 'Bouvier'

Vino v steklenicah iz lastnih trdkin kleti

CLOTARJA BOUVIER v Gornji Radgoni

Zaloga v vseh večjih mestih.

Cerjenim damam najvljudneje naznanjam, da bom odprla 10. t. m. svojo lastno delavnico

modistarijo

V STEPANJI VASI, ob glavni cesti, oddaljeno 20 minut od mesta. Trudila se bom, da bom kolikor mogoče ustregla ter delala najceneje, tako da se bo vsaki dami izplačala daljna pot. Sprejela bom vsa dela ter izgotovila tekom 8 dni. Na željo bom dostavljala na dom.

Se najvljudneje priporoča

SKUBIC FRANJA, modistarija, Štepanja vas šte. 38.

5676

Nikar ne zamudite posetiti

SINGERJEVI

oddelek št. 155 na Ljubljanskem velesejmu.

Obče veselje

povzroča povsod harmonika domače tvornice

Vinkota Simonič-a

Strnišče pri Ptuj.

Nizke cene! Ugodni plačilni pogoji. Na velesejmu Pav. K 534.

TVORNICI POHIŠTVA

ANDREJ KREGAR

St-Vid nad Ljubljano (Slovenija)

Izdeluje vse stavbena in pohištvena mizarska dela
Zaloga modernega pohištva, pisalne mize amerik. sistema
Zaloga v St-Vidu nasproti kolodvoru.

Cene zmerne.

Razpošilja se cenik.

Kotli za žganje!

Vsak kmetovalec si lahko preskrbi lasten bakren KOTEL že od 251 naprej po izredno nizki ceni pri tvrdki FRANC ERJAVEC, Ljubljana, «Pri zlati lopati», Valvazorjev trg št. 7. Nasproti Križanske cerkve.

Ne zamudite te izjemne prilike!

TEODOR KORN

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih in vodovodnih inštalacijskih del ter za pokrivanje streh. Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji ceni. Pločevinasta ambalaža, kakor kante za firnež, olje, benzin, doze za barve, kandite in konzerve.

Trgovina

SUKNA

na debelo

Mars d. d., poslovođa IGNJAT NEUSSER, Zagreb,

Sajmišče 55, podaljšana Hatzova.

Gospodarska zveza

Ljubljana

IMPORT

Telefon šte. 137.

EKSPORT

Brzjavke: Gospodarska.

Blagovni oddelek:kolonijalno blago,
krmila,
žito in žitni izdelki.**Lesni oddelek:**nakup in prodaja
lesa,
lastne žage.**Strojni oddelek:**poljedelski in drugi stroji.
Umetna gnojila.
Cement.**Lastna zeljarna.****Mesni oddelek:**tovarna mesnih izdelkov,
hladilnica,
izdelovalnica umetnega ledu,
izvoz živine in prašičev.**Vinski oddelek:**domača in tuja vina v
sodih in buteljkah.**Sjedinjene Krečane d. d.**

Zagreb

Vlaška ul. 40 telef. 69 i 21-30

dobavlja

1^a apnoiz svojih moderno urejenih
apnenic v Novem Marofu in
Očuri.Mesečni proizvod
cca. 120 vagonov.**PUŠKARNA V KRANJU**tovarna modernega orožja in municije
opozarja cenjeno duhovščino
na ljubljanskem velesejmu razstavljen**SALUTNI TOP**

popolne življenske varnosti. Najcenejši strel.

Prodajam motorno KOLOs priklopnim vozom. Ogleda se v garaži
ROSA, Poljanska cesta šte. 69. 5538

Premog

Drva

Oglje

Excelsior - cement**1^a strešna lepenka**

najboljši! // najcenejši!

pri

„Impex“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Telefon 70, 349.

KOLARJI! KOVAČI! Razprodaja kolarskih in kov. izdelkov, materiala in okovja!

3 kom. ZAPRAVLJENCI	po	Din	4000.—
3 kom. KOČIJE z snemajočim kozlom, streho, zasilnim sedežem, temno lakirane	„	„	10.000.—
7 garnitur ogrodja za kočijo	„	„	200.—
4 garniture ogrodja za breke	„	„	250.—
1 garnitura ogrodja za lestvičen voz	„	„	200.—
3 garniture ogrodja za vojaške sani	„	„	80.—
3 kom. KOLES za težke vozove	„	„	260.—
3 kom. KOLES za lahke vozove	„	„	150.—
5 garnitur luksur KOLES	„	„	380.—
9 kom. trainskih KOLES	„	„	70.—
8 kom. polgotovih KOLES	„	„	40.—
28 kom. KOLES za ročne vozičke	„	„	35.—
2 para OJNIC	„	„	80.—
4 garniture KRIVIN za gige	„	„	30.—
136 kom. krivljenih PLATISC 70—110	„	„	30.—
8 kom. krivljenih OJNIC	„	„	20.—
70 kom. francoskih OJNIC za kočije	„	„	10.—
70 kom. DRITELJNOV	„	„	10.—
1500 kom. PESTI za kolesa	„	„	15.—
10 kom. francoskih bukovih OJNIC	„	„	15.—
3 pare velikih KRIVIN za sani	„	„	20.—
3 kom. železnih stojal	„	„	800.—
20 kom. dvojnih VZMETI	kg	„	14.—
18 kom. PRECNIH VZMETI	kg	„	14.—
56 kom. podvoznih VZMETI	kg	„	14.—
12 kom. ZAVOR	„	„	25.—
60 kom. ZOKOV za svetilke	„	„	8.—
80 kom. OKOVJA za ojesa	„	„	14.—
90 kom. zavornih KLADIC	kg	„	7.—
25 kom. stopalnih LOCENJ	„	„	7.—
158 kom. PUŠIC za oljate osi	„	„	9.—
5 1/2 garnt. oljnatih OSI za težki voz	„	„	1000.—
2 garniture oljnatih OSI „E“	„	„	500.—
1 kom. SANI z blazinami, 2 sedeža	„	„	800.—
2 kom. KOLESLJA, pol-izgotovljena	„	„	2400.—
1 kom. ZAPRAVLJENČEK	„	„	800.—
2 kom. OGRODJA za kočije	„	„	500.—

RAZPRODAJA navedenih predmetov se vrši od 6. do 12. septembra v tovarni KERSIČ pri drž. kol. Spod. šiška.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici v Ljubljani

r. z. z o. z.

v lastni novi palači na Miklošičevi c. poleg hotela Union.

Hranilne vloge se obrestujejo po

6%

brez odbitka rentnega in invalidskega davka ter se obresti zaračunavajo s 1., 11. in 21. vsakega meseca. — Vloge v tekočem računu obrestujemo po 5 1/2% vloge, vezane na dobo pol leta, po 6 1/2%. — Večje vezane zneske obrestujemo po dogovoru z ravnateljstvom precej višje.

„Slograd“

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Telefon Interurban šte. 180.

Ljubljana

Držljavi: Slograd.

Tehnična pisarna Ljubljana 7.

Frankopanska cesta šte. 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj

Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa: patent dr. inž. Empergerja za izvrševanje konstrukcij iz amiranega betona z lito-železnimi vložki za visoke tlačne napetosti kakor pri skladiščih „silo“ mostovih in podobno

Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statističnih proračunov.

Samo na debelo. Generalno zastopstvo Velika zaloga
prve vrste industrijskih podjetij za vse vrste strojev, orodja, tehn. industrijskih potrebščin in elektrotehn. stroje

Karol Bastiančič

tehnične in elektrotehnične potrebščine in stroji
Ljubljana, Palača Kreditne banke, Dunajska cesta 1b

Elektrotehnični oddelk: porcelanasti izolatorji za visoko in nizko napetost in vsaki elektronorcelan, oporniki za izolatorje, inštalacijski material, izolirni trak „Durabit“, elektrolitni baker, razsvetljevala, elektromotorji, žarnice „Vertex“, „Eskimo“ Neutulator

Strojnotehnični oddelk: a) specialni industrijski stroji za kemično, opekarniško, glineno, šamotno in cementno industrijo, za tvorilce loncev in peči ter za kemičnofarmaceutsko industrijo. - b) Stroj in orodja za obdelovanje lesa. - c) Stroj za orodje in samo orodje za železo, kovino, pločevino in žice. - Industrijske naprave.

Obiskajte semenjski prostor Paviljon K. 525.

Leopold Šega

jermerar

Ljubljana, Poljanska cesta 18

priporoča se za vsa v njegovo stroko
spadajoča dela kakor tudi svojo veliko
zalogo konjskih oprem in drugih
jermerarskih izdelkov.

IMAJO SVETOS-
VEN SLOVES-
PRISTNE EDI-
NO Z ZNAMKO:
„TOGIG“

TVORNICA:
ROZI-
HRIBAR
SLOVENJGRAD

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10.

Telefon Interurb. 103.

Ustanovljena l. 1850.

se priporoča za zgradbe vseh vrst ter

izvršuje načrte in proračune.

Kupim Foto-aparate

in k tem spadajoče predmete. —
A. RASBERGER, Sodna ulica 5.

PATRIA

COGNAC

MEDICINAL

Ljubljanski veleposrednik, paviljon L
stanica 481.

Naprodaj je:

BENCIN MOTOR, DINAMO 12
konjskih sil, več sto metrov po-
cinkane ŽICE različne debelosti,
veliki IZOLATORJI pri:

Elekt. zadrugi v Mozirju.

Friedr. Siemens

patent kurilni in kuhalni aparati d. z o. z.

Beograd

Ljubljana

Zagreb

Kosovska 53

Aleksandrova c. 2

Gunduličeva ul. 11

Proizvaja in dobavlja najboljše kakovosti: prenosljive štedilnike,
kopalnične peči, kopalne banje, kavarniške štedilnike

Kuhalne priprave na plin, paro in premog

za bolnice, zavode, hotele, ljudske kuhinje, vojašnice, kantine,
domače gospodinjstvo, graščine, gosposke kuhinje i. t. d.

Posebnost: kuhalni, kurilni in kopalni aparati na premog

Le pristna kakovost! Nizke cene! Točna postrežba!

INŽENERSKI POSET IN PONUDBE BREZPLAČNO

Prva jugoslovanska tovarna za žaluzije, rolete,
lesene in jeklene zastore

G. Skrbic - ev naslednik

Brata Vidaković

Zagreb, Ilica 40

Izdeluje vsa vrste rolet, kot jeklene, lesene, platnene in pletene rolete,
omrežja, konstrukcije za solne plahte in njih posamezne dele.

Proračuni in ceniki zastoj. Zastopnike iščemo. Najstarejša
in najmoderneje opremljena tovarna. Ustanovljena 1889.

Gros Roman & Cie
Paris

tiskana tkanina markizeta,
flanele, saten, frenche.

Glavno zastopstvo za SHS

KÜNZLI & MENZI

Ilica 36.

ZAGREB

Ilica 36.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 10

(v lastni palači vis à vis hotela „Union“).

Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čkovnega urada za Slovenijo šte. 11.945, v Zagrebu šte. 89.060.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

OTVORITEV

Specialne zaloge tapet. izdelkov
ZIMA vseh vrst — morska trava — val
v stroko spadajoči predmeti. — Točno
in solidno delo po naročilu in popravila.

Se priporoča

Rud. Sever

(prej BRATA SEVER), tapetnik in deko-
rater, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6.

Enkrat

za vselej se Vam
priporoča SAMO
veletrgovina R.
STERMECKI v
Celju, ako hoče-
te res DOBRO in
POCENI KUPITI

čevlje

ročno, domače delo, kakor tudi fine
tvorniške, obleke za ženske, moške
in otroke, perilo, klobuke, pletene
jope, čepice in šale, kravate, roka-
vice, nogavice in modno robo za da-
me in gospode. Trgovci engros-cene.

Reg. blagajno »National«

ceno PRODAM. — Naslov pove uprava
»Slovenca« pod šte. 5611.

Naprodaj:

Parni stroj 45 PS

Parni kotel

Pregrevač

Vprašati je pri vratarju HOTELA
»SLON«, 5608

Ako še niste, pošljite naročnino!

A. Volk Veletrgovina moke in žita

Ljubljana

prodaja in kupuje:

vse vrste žita in drugih poljskih
pridelkov.

Lesna Industrija

Fran Martinec

mestni tesarski mojster prevzema vsa tesarska ter
ter v to stroko spadajoča dela, obenem lastnik parne
žage, prevzema katerokoli množino žaganja lesa,
kupuje vsake vrste les, kakor tudi manjše in večje
gozdne parcele.

Cene zmerne!

LJUBLJANA, Prule 8. Točna postrežba!

„TRIGLAV“ tovarna perila

D. & G. Vojska,

Ljubljana, Kolodvorska 8
(nasproti hotela Štrukelj)

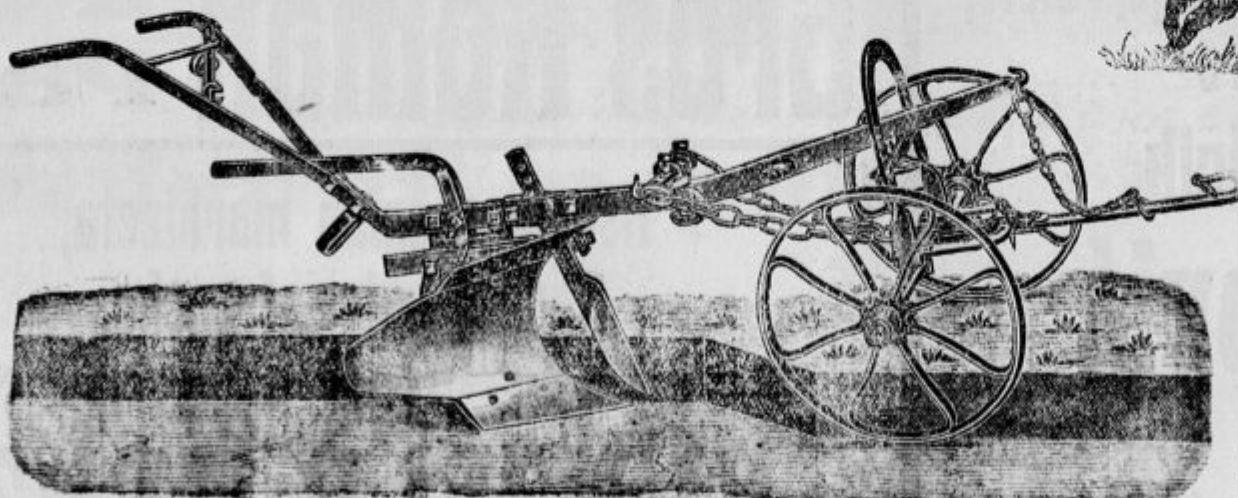
Ljubljanski velesejem, paviljon J. 381.

Gospodarska zveza Ljubljana

Stalna zaloga poljedelskih strojev,
zastopstvo vseh vrst plugov

Tvrške

Eberhardt za Slovenijo.

UNSON Kanditi
UNSON Karameli
UNSON Čokolade

„UNSON“ tovarna
kanditov in čokolade
ZAGREB.

Razstavljeno na Lj. Velesjmu
paviljon „E“ štev. 455.

Pisalne stroje,
razmnoževalne
aparate,
Računske stroje

THE REX CO

Ljubljana Zagreb
Gradišče 10 Duga ul. 32
USTANOVljENO 1906
Paviljon H št. 290

Pisarniško po-
hištvo ter vse
pisarniške
potrebščine

PIPAN & CIE., kem. komerc. družba z o. z.
Ljubljana, Resljeva cesta 2.

I. a. ameriška — pensilvanska vsakovrstna strojna olja tovarna mast
benzin in terpentin kemični in tehnični predmeti

Ia. angl. Soja jedilno olje, znamke „HOMCO“ vsakovrstne ribje
masti, itd. Zastopa največji amer. koncern mineralov in kemikalij.

OGENJ pogasite ter se ga obvarujete takoj s svetovno znanim
originalnim **„MINIMAX“** originalnim

ročnim gasilnim aparatom, kateri je zelo priročen in ogenj brez
uporabe vode takoj pogasi. Pojasnila daje samo

Generalno zastopstvo za Slovenijo **LJUBLJANA** Resljeva cesta štev. 2.

**Cementni
zarežani
strešnik**

(FALZ), betonske cevi, vrtno pod-
boje in drugo, la portland cement
nudi **F. Banda in drug,**
Karlovska cesta 8.

Bronaste zvonove vliiva

najceneje in z dobavnim
rokom od 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna
Št. Vid nad Ljubljano.

Strojno mizarstvo in konc. pogrebno podjetje

M. GOGALA, Bled,

se priporoča za izdelavo: oken, vrat, portalov,
stopnic, steklenih sten, verand in pohišva, in
sicer od enostavne do najfinejše vrste. — Zaloge
transportnih krst in prevzem pogrebnih trans-
portov na vse strani naše države.

»TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV«
V HRASTNIKU — izdeluje:

Umetna gnojila,
žvepleno kislino,
solno kislino,
kristalno sodo,
pralni prašek,
kalijev soliter,
natrijev soliter,
glavberjevo sol,
grenko sol,
zeleno - oksidne barve,
stenske barve,
žgano apno.

Kremo za čevlje,
„Neosan“ „Neo Noir“,
„Admirabel“,
mast za usnje,
pisalne tinte v raznih barvah,
barve za štampilje,
modrila za perilo,
vazelino,
olje za šivalne stroje,
čistila za kovine,
parketni vosek.

Na Velesjmu Paviljon »E«, številka 14!

Fran Ravnikar
mesni tesarški mojster

Ljubljana, Linhartova ulica štev. 25.

Telefon štev. 415.

Poštno - čekovni račun 11.428.

izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela, in sicer vodno
in nadtalno ter umetno tesarstvo.

Parna žaga in strojne delavnice.

Prevzemam po danih, kakor tudi lastnih načrtih zgradbo
mostov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske
stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrešja,
balkone, vrtno ulice, verande ter razna druga vrtna arhi-
tektonična dela. Stopnice, dekorativne stropove ter deko-
rativne stenske opaze. Za razne industrijske stavbe opo-
zarjam zlasti na moje patentirane nosilce za večje proste
raspetine od 12—15 m.

Razstava v paviljonu za stavbeno stroko in lesno industrijo

**Jadranska banka d. d.
Beograd**

Dionička glavnica: Din 60 milijonov. Rezerva: 32,515.000.-

Podružnice:

Bled,
Cavtat,
Celje,
Dubrovnik,
Ercegnovi,
Jelsa,

Jesenice,
Korčula,
Kotor,
Kranj,
Ljubljana,
Maribor,

Metković,
Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Sibenik,
Zagreb.

Amerikanski odio

Naslov za brzojavke: **JADRANSKA.**

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Corland Street 82,
New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofogasta, Punta
Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Prva žebliarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slov.) ➡ Brzojavke: Zadruga Kropa.

➡ Telefon interurban: Podnart 2. ➡

Zebli za železnice, Zebli za ladje, črni ali pocinkani, Zebli za zgradbe, Zebli za čevlje, Spojke za odre in
prage, Spojke za ladje in splave, Železne brane, Zobje za brane, Kljuke za podobe, zid itd., Vijaki z maticami,
Zakovice za tenderje, kotle in mostove, Vijačni čepi, Verige.

Nizke cene!

Kupujte in naročajte sukno, modno blago, perilo i. dr. pri

Engros - Endetail

LENASI

LJUBLJANA
Stritarjeva ulica šte. 4.

&

Ustanovljeno l. 1808

GERKMAN

Ljubljanska gradbena družba z o. z. Ljubljana, Rimska cesta 13. — Telefon 527.

Projektira in izvršuje najsolidneje zgradbe vseh vrst. — Točna izvršitev.

Lastno tesarstvo.

Stavbno mizarstvo.

Parna žaga.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svoje zalogo
dežnikov in solčnikov
in sprehajalnih palic.
Popravila točno in solidno!Lesna industrija
„Javor“ v Logatcuizdeluje pohištvo in stavbena mi-
zarska dela poceni in točno po
naročilu. Dobava oprav ca 14 dni
po dnevu naročbe. Nekaj oprav
iz trdega in mekega lesa
stalno v zalogi.Priporočam
zalogo
različnih voz
lastnega
izdelkaMATJA TERLEP Sv. Jerneja cesta 38
Sp. Slika.

ZAMENJAM IN KUPUJEM

gramofonske plošče

Razbite in doigrane ne sprejem. —
A. RASBERGER, Sodna ulica 5.

20.000 parov čevljev

prodam po neverjetno nizkih cenah!

Moški čevlji od št. 39 — 46:

Boks črni (zbiti)	prej Din 300.—	sedaj Din 199.—
boks črni (goodyear)	„ „ 400.—	„ „ 259.—
boks črni (goodyear) dv. podpl.	„ „ 450.—	„ „ 269.—
boks rjavi (goodyear)	„ „ 450.—	„ „ 269.—
boks rjavi in črni, nizki, široka in špicasta oblika (goodyear)	„ „ 400.—	„ „ 249.—

Fantovski in dekliški čevlji od št. 35 — 39:

boks črni (goodyear)	prej Din 300.—	sedaj Din 197.—
boks črni (zbiti)	„ „ 250.—	„ „ 189.—

Ženski čevlji od št. 35 — 42:

Boks črni (zbiti)	prej Din 300.—	sedaj Din 199.—
boks črni (goodyear)	„ „ 400.—	„ „ 259.—
boks črni (goodyear)	„ „ 400.—	„ „ 259.—
boks črni nizki (zbiti)	„ „ 250.—	„ „ 169.—
boks črni nizki (goodyear)	„ „ 300.—	„ „ 199.—
boks črni nizki (goodyear)	„ „ 375.—	„ „ 249.—

Delavski čevlji od št. 40 — 47:

Prvovrstne bankaže (podkovane)	prej Din 162.50	sedaj Din 139.—
prvovrstne bankaže (nepodkovane)	„ „ 150.—	„ „ 139.—

Garantirano prvovrstno blago, izdelano po zadnji modi!

ENGRO - NAKUP IMA RABAT!

PISMENA NAROČILA pri navedbi vrste čevljev in številke — pošiljam po poštneš POVZETJU!

Kosta Vukasiniović

(SAMOPRODAJA IN ZALOGA TOVARNE «PETOVIA» D. D.)

LJUBLJANA, Dunajska cesta (palača Ljublj. kreditne banke)

Ustanovljena 1900.

Ljubljanska kreditna banka

Dunajska cesta

Ljubljana

Dunajska cesta

v lastni palači.

Delniška glavnica in rezervni zakladi ca. Din 45,000.000.

Sprejema vloge na tekoči račun in na vložne knjižice ter jih obrestuje najugodnejše. Podeljuje vsakovrstne kredite, eskontuje menice in devize ter da je predjume. Izvršuje nakup in prodajo vrednostnih papirjev, valut in deviz. Otvarja akreditive in izdaja kreditna pisma na tu- in inozemstvo. Oddaja Safes — Deposits in shranjuje vrednote ter izvršuje sploh vse v bančno stroko spadajoče posle.

Čekovni račun: št. 10.509.

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.

Telefon št. 261, 413, 502, 503 in 504.

Podružnice:

Brežice	Gorica	Metković	Sarajevo
Celje	Kranj	Novi Sad	Split
Crnomelj	Maribor	Ptuj	Trst